

Sturingsmonitor 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Welkom	4
Aanbiedingsbrief.....	4
Bestuur en portefeuillevverdeling.....	6
Vergezichten	9
Vooruitblik 2024	12
Jaarverslag 2022	19
Inleiding	19
Pijler 1 Bestuur en participatie	19
Pijler 2 Zorg	27
Pijler 3 Economie, werk en recreatie.....	35
Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen.....	43
Pijler 5 Middelen en Ondersteuning.....	55
Financiële Kadernota	61
Bijlagen	64
Missie en toekomstvisie.....	64
Coalitieakkoord 2022 - 2026.....	64

Welkom

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de Raad,

Voor u ligt de Sturingsmonitor 2023. In de Sturingsmonitor kijken we vooruit naar de komende jaren en kijken we terug naar afgelopen jaar.

In maart 2022 waren er gemeenteraadsverkiezingen. Na een onderhandelperiode begon er een nieuw college en werd het coalitieakkoord gepresenteerd. Met het coalitieakkoord in de hand is deze Sturingsmonitor 2023 opgesteld. Eerst wordt er gekeken naar de toekomst. Wat gebeurt er allemaal in de wereld en in de gemeente, en hoe staat het college hier tegenover. Dit is de opmaat richting de begroting 2024. Daarnaast is de organisatie dit jaar voortvarend verder gegaan. In het jaarverslag is te lezen wat er allemaal is gebeurd en gedaan in onze gemeente.

Sturingsmonitor 2023

De Sturingsmonitor is een instrument in onze Planning & Control cyclus. Zoals vastgesteld in de notitie Trefzeker Meebewegen, is de Sturingsmonitor voor u als raad een moment om sturing te geven aan het beleid en hierover een opdracht mee te geven aan het college. Dit document bestaat uit vergezichten, vooruitblik naar 2024, het jaarverslag 2022 en een financiële kadernota. Hieronder worden de verschillende onderdelen van de Sturingsmonitor kort toegelicht.

Vergezichten

In de vergezichten wordt gekeken naar de trends en ontwikkelingen die we zien gebeuren in de wereld en onze gemeente. We kijken naar wat de effecten hiervan zijn op ons beleid en onze inwoners en wat wij er van vinden.

Vooruitblik 2024

In de vooruitblik 2024 staan een aantal ontwikkelingen genoemd die we komend jaar op ons af zien komen, maar die nog niet genoemd zijn in de Begroting 2023. Het gaat hierbij onder andere om wetgeving, landelijke & lokale ontwikkelingen, nieuw beleid, ontwikkelingen binnen de organisatie en toezeggingen aan u als raad na het vast stellen van de Begroting 2023.

Jaarverslag 2022

Het doel van het Jaarverslag is terugblikken op 2022. Wat waren onze doelen, wat hebben we gedaan om deze te realiseren en welke resultaten zijn er behaald. Dit terugkijken gebeurt aan de hand van de activiteiten die in de Begroting 2022 waren genoemd.

Financiële Kadernota

Het laatste onderdeel is de financiële kadernota waarin u de laatste financiële ontwikkelingen kan lezen.

Voorgestelde besluiten

1. kennis nemen van de in de Vooruitblik 2024 en in de Vergezichten benoemde onderwerpen;
2. om op 8 juni 2023 een werkconferentie te houden over het vergezicht 'Ruimtelijke Schaarste'.
3. jaarverslag 2022 vast te stellen;
4. de huidige financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 te blijven hanteren

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Het College van de Gemeente Aa en Hunze,

de heer R.L.H. Schoonderbeek
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester

P&C cyclus

P&C-CYCLUS 2023

gemeente
Aa en Hunze

PLANNING

MAART - STURINGS-MONITOR

Week 5 & 6 PHO's
Week 7 14 februari College
Week 8 21 februari College
Week 10 9 maart 2023 Bespreking raad (opinerend)
Week 12 23 maart 2023 Bespreking raad (vaststelling)

JUNI - JAARREKENING & BESTUURSRAPPORTAGE

Week 20 PHO's
Week 21 23 mei College
Week 23 6 juni College
Week 24 15 juni 2023 Auditcommissie (jaarrekening)
Week 26 29 juni 2023 Bespreking raad (vaststelling)

NOVEMBER - BEGROTING

Week 29 Themadag begroting
Week 37 PHO's
Week 37 21 september College
Week 39 5 oktober College
Week 43 2 november 2023 (opinerend)
Week 45 9 november 2023 (vaststelling)

DECEMBER - FINANCIËLE BIJSTELLING

Week 46 PHO's
Week 47 21 november College
Week 48 28 november College
Week 50 14 december 2023 Bespreking raad (besluitvorming)

WERKCONFERENTIE

Ran op initiatief van raad, college en organisatie worden ingepland

Toelichting z.o.z.

STURINGS-MONITOR	De sturingsmonitor bestaat uit 3 onderdelen: 1. Vergezichten. Ontwikkelingen die op ons afkomen en mogelijk een grote impact hebben op onze gemeente. 2. Vooruitkijken naar 2024: wat willen we eind 2024 bereikt hebben in relatie tot de gestelde doelen in het coalitieakkoord. 3. Jaarverslag, het doel van het Jaarverslag is terugkijken naar 2022, wat waren onze doelen, wat we hebben gedaan om deze te realiseren en welk resultaat is behaald. Centraal staan de effecten in de samenleving die benoemd zijn in de Begroting 2022. 4. Financiële kadernota. De kadernota bevat de inhoudelijke kaders voor de begroting 2024.
JAARREKENING	Met de jaarrekening legt het college financiële verantwoording af over het gevoerde beleid.
BESTUURSRAPPORTAGE	In de bestuursrapportage kijkt het college terug op het 1e half jaar van 2023 en wordt er gerapporteerd over de voortgang binnen de grote projecten. Daarnaast worden de financiële bijstellingen aangeboden aan de raad.
BEGROTING	In de begroting 2024 worden de gewenste maatschappelijke effecten beschreven en voorzien van uitvoeringsmaatregelen op basis van de inhoudelijke kaders uit de Sturingsmonitor. Uiteraard blijft dit ook het moment waarop door de raad de budgetten voor het komende jaar worden toegekend.
FINANCIËLE BIJSTELLING	In de 2e fase van 'Trefzeker meebewegen' zijn nog steeds twee momenten waarop financiële bijstellingen worden gedaan. Het streven is om deze op termijn overbodig te maken. Immers de medewerkers krijgen steeds meer grip op 'hun' budgetten en 'hun' activiteiten, zodat bijstellingen (bijna) niet meer nodig zijn. Daarnaast stelt de raad de budgetten per pijler vast en heeft het college binnen de pijler de mogelijkheid om te schuiven met de budgetten, als gevolg van andere keuzes of prioritering.
WERKCONFERENTIE	Lopende het jaar 2023 worden werkconferenties georganiseerd. Het doel van een werkconferentie is het op een informele wijze in gesprek gaan van raad, college, organisatie en eventuele externe partijen. Eerder is dit gedaan bij onderwerpen als het Sociaal Domein en Corona.

gemeente
Aa en Hunze

Bestuur en portefeuillevindeling

Burgemeester A.W. Hiemstra	Wethouder I. Berghuis (Gemeentebelangen Aa en Hunze)	Wethouder B. Luinge (VVD)	Wethouder K. ten Brink (PvdA)
			
<i>Vervanging door wethouder Berghuis</i>	<i>Vervanging door burgemeester Hiemstra</i>	<i>Vervanging door wethouder ten Brink</i>	<i>Vervanging door wethouder Luinge</i>

<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijke coördinatie • Algemeen bestuur • Communicatie • Samenwerking Drentsche Aa (Bedrijfsvoering) • Veiligheidsregio (Brandweer/GHOR) • Vergunningen openbare orde en veiligheid incl. evenementen • Dienstverlening • Personeel en Organisatie • Informatisering en automatisering • Integrale handhaving • Informatieveiligheid en privacy • Vereniging van Nederlandse gemeenten • Vereniging van Drentse gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke ontwikkeling • Volkshuisvesting, woningbouw • Omgevingsvergunningen • Kern- en buurtgericht werken • Beheer openbare ruimte (o.a. wegen, groen, fietspaden) • Verkeer en Vervoer • Accommodatiebeleid over dorpshuizen • Plattelands- en natuurontwikkeling (incl. P10) • Landbouwbeleid m.b.t. versterken landelijk gebied • Begraven en begraafplaatsen • Cultuurhistorie, cultureel erfgoed • RUD • Eerste loco-burgemeester 	<ul style="list-style-type: none"> • Economische Zaken en werkgelegenheidsbeleid • Grondbeleid, grondzaken en gemeentelijk vastgoed • Inkoop, w.o. aanbestedingsbeleid • Recreatie en toerisme • Recreatieschap Drenthe • Onderwijs, inclusief onderwijs-huisvesting en kindcentra • Volwasseneneducatie • Laaggeletterdheid • Water, waterbeheer en riolering • Afval • Sportbeleid, inclusief sportaccommodaties • Leerplicht • GGD • Internationale betrekkingen, w.o. EDR • Volksgezondheid • Tweede loco-burgemeester 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiën en verzekering • Grondbedrijf • Participatie, jeugd en V • Belastingen • Stichting Attenta (voor sociaal Team) • Arbeidsmarktbeleid en sociale werkvoorziening • Welzijns- en gezondheidsbeleid • Sociale Zaken en armoedebeleid • Duurzaamheid en duurzame energie • Global Goals en Fairtrade • Schuldhulpverlening • Cultuurbeleid • Inburgering, vluchtelingen • Leerlingenvervoer • Werkvoorzieningsscha Alescon (in liquidatie) • Gemeenschappelijke n Werkplein Drentse Aa (WPDA) • Gemeenschappelijke n Publiek vervoer Gronin Drenthe • Derde loco-burgemeester
---	---	--	---

<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van Strategische Toekomstvisie 2025 naar Omgevingsvisie • Implementatie omgevingswet • Mijnbouwactiviteiten en schadeafhandeling • P10 • Gebiedsontwikkeling Nationaal Park Drentsche Aa 	<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwoner participatie/veranderende rol overheid • Leader Zuidoost Drenthe • Agenda voor de Veenkoloniën • Stuurgroep Hunze • Regio Deal voor het onderdeel wonen en coördinator • Cultuur podium Gieten • Uitvoeringsagenda woningbouw 	<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • N34 ontwikkeling • Toekomst vakantieparken • Ontwikkeling Gasselternveld • Regio Deal voor het onderdeel werk 	<p>Projectportefeuille:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kans voor de Veenkoloniën • Uitvoeringsagenda duurzaamheid • Regio Deal voor het onderdeel welzijn
--	---	--	--

Vergezichten

Inleiding

Algemeen

We leven in onzekere tijden. De oorlog in Oekraïne, de stikstofproblematiek en de hoogste inflatie ooit in Nederland gemeten, hebben impact op gemeenten. Ook op Aa en Hunze. Dit terwijl we voor het gevoel net aan het bijkomen waren van de gevolgen van Corona. Soms overheerst het gevoel van crisis naar crisis te gaan, terwijl we de focus op de lange termijn zouden willen hebben.

De vergezichten uit de Sturingsmonitor hebben juist tot doel die focus aan te brengen. We geven duiding aan de grote thema's van deze tijd om er tijdig op in te kunnen spelen. Ten behoeve van de begroting 2024 enerzijds, maar zeker ook om ruimte te maken voor accenten die we in de toekomst meer of anders aan willen brengen.

Op veel macro ontwikkelingen hebben we als gemeente Aa en Hunze geen invloed. Maar de gemeente staat wel in de voorste linie waar het gaat om praktische oplossingen en het verzachten van de gevolgen. Duurzaamheid, opvang van vluchtelingen, bestaanszekerheid en wonen zijn thema's waar we iets mee moeten, terwijl onze mogelijkheden niet onbeperkt zijn. Financieel en organisatorisch proberen we met incidentele middelen mouwen te passen aan problematiek waarvan we aanvoelen dat het wel eens een permanent karakter zou kunnen hebben.

We zijn trots op Aa en Hunze. We willen ons unieke karakter behouden, terwijl een aantal ontwikkelingen onze inwoners, verenigingen en bedrijven in een kwetsbare positie brengt. Ook de gemeentelijke organisatie moet vanuit een beperkte schaal omgaan met een veelheid van taken, verantwoordelijkheden en externe ontwikkelingen die inwerken. En dan hebben we zelf ook nog ambities.

Dat betekent dat we als gemeente creatief moeten zijn. In een schuivende wereld moeten we - ondanks dat we soms zullen moeten reageren op crises en incidenten - proberen de hoofdlijn vast te houden. We kijken op een integrale manier naar de maatschappelijke effecten die we nastreven, op het gebied van leefbaarheid, zorg of veiligheid. Hierna volgen de trends die wij als gemeentebestuur het belangrijkste vinden.

Integraliteit

De gemeente werkt met 5 pijlers. Dat is een prettige manier om samenhang aan te brengen. Sommige uitdagingen waar we de komende jaren voor staan, zijn ook over de pijlers heen met elkaar verbonden. Keuzes op het ene vlak worden (on)mogelijk gemaakt door omstandigheden op andere terreinen.

De onderstaande trends zijn bewust in eerste instantie niet in afzonderlijke thema's weergegeven. Hierdoor komen raakvlakken en voorwaardelijkheden tussen pijlers en onderwerpen optimaal tot hun recht. Deze Vergezichten zijn bedoeld om zicht te krijgen op ontwikkelingen die urgenter worden, en die eventueel aanscherping vragen. In gesprek met uw raad willen we bepalen welke elementen op welke manier moeten doorwerken naar 2024 en verder.

Voor een aantal trends geldt, dat de exacte impact en de gevolgen die dat zou moeten hebben, nader moet worden onderzocht. We doen hierna voorstellen voor mogelijke werkconferenties op dat soort thema's. Daarnaast is voor een aantal ontwikkelingen al een richting te geven. Op die richting horen we graag uw reactie.

Vergezichten

Trends en ontwikkelingen

Gemeenten krijgen de afgelopen jaren steeds meer taken en verantwoordelijkheden. Gemeenten worden gezien als de overheidslaag die het dichtst bij de burger staat. Dat is de reden geweest om een aantal jaren geleden een aantal zaken te decentraliseren, maar dat was onderdeel van een trend die er al langer was. De afgelopen jaren hebben nieuwe taken vaker het karakter van crisis gekregen,

waarbij met spoed een oplossing moest worden gezocht. Dat gaat om opvang van vluchtelingen, maar ook om compensatieregelingen voor bijvoorbeeld energie.

De onzekerheid die we in de wereld om ons heen zien, bereikt ook Aa en Hunze. Op een aantal vlakken zien we schaarste ontstaan, en dat dwingt tot keuzes. We zien dat het lastiger wordt om voorzieningen, leefbaarheid en bestaanszekerheid voor alle inwoners, bedrijven en verenigingen overeind te houden. Hierdoor ontstaan verschillen tussen groepen en tussen gebieden binnen Aa en Hunze. Als we gelijke kansen willen blijven bieden, zullen we verschillen moeten overbruggen. De vraag is hoe we ons als gemeente tot die uitdagingen moeten verhouden?

Bestaanszekerheid onder druk

Opeenvolgende crises – oorlog, inflatie – hebben gezorgd dat grote groepen mensen in een kwetsbare positie zijn gekomen of de kans lopen dat hen dat nog overkomt. Zoals vrijwel heel Noord-Nederland scoort Aa en Hunze hoog op het percentage huishoudens dat risico loopt op energiearmoede: 12%. Ook verenigingen en bedrijven voelen de gevolgen van inflatie aan den lijve, terwijl Corona eerder al een aanslag deed op het weerstandvermogen. De gemeente heeft al aandacht voor armoede, schuldenproblematiek en minima.

De huidige situatie maakt echter, dat meer groepen in de problemen komen op meer levensterreinen. Dan kan bijvoorbeeld om de eerste levensbehoeften gaan, maar ook over de woonsituatie, zorg of onderwijs. Die situatie is niet voor iedereen hetzelfde: we zien grote verschillen tussen gebieden op het veen en op het zand. Ook sommige ondernemers hebben het zwaar. Juist onze lokale ondernemers zijn de banenmotor van onze gemeente, zij zorgen voor werk. Het is van belang dat de gemeente deze ondernemers faciliteert en stimuleert.

Demografie

Demografische ontwikkelingen maken dat de opgave van de gemeente op bepaalde onderdelen verandert. Aa en Hunze vergrijsst en heeft te maken met instroom van inwoners met specifieke behoeften. In Aa en Hunze is 27,4% van de inwoners ouder dan 65. Daarmee vergrijsst het sneller dan gemiddeld in Nederland (20%), een ontwikkeling die nog door zal zetten tot 2040. Dit heeft gevolgen voor het gemeentelijk beleid. Deze groep heeft een andere woonbehoefte, geeft meer druk op de zorg en relatief gezien neemt het aantal beschikbare mantelzorgers en potentiële vrijwilligers af. Ook zal bepaalde sociale problematiek als eenzaamheid toenemen.

De bevolkingssamenstelling verandert ook door de instroom van vluchtelingen. Recent onderzoek door het CBS laat zien dat deze groep de bevolkingskrimp nog enigszins dempt. De afgelopen jaren heeft Aa en Hunze zich voor wat betreft de opvang van Oekraïners en andere vluchtelingen van zijn beste kant laten zien. In een crisissfeer werden de handen uit de mouwen gestoken en werd de opvang georganiseerd. Het gevoel van tijdelijkheid die deze eerste fase kenmerkte, wordt steeds meer vervuild voor het besef dat dit ook permanente effecten heeft. Zo zullen zowel Oekraïners als andere nieuwkomers zich als inwoner kunnen gaan vestigen in onze gemeente.

Ruimtelijke schaarste

De gemeente heeft bij uitstek invloed op de fysieke omgeving waarin inwoners leven. De ontwikkelingen en opgaven van nu hebben vaak ook een ruimtelijk effect. Thema's als woningbouw, duurzame energievoorziening, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, stikstofreductie, sociale inclusie en (verkeers)veiligheid leggen een claim op de schaarse ruimte. Bij een aantal van die claims is sprake van urgentie, waardoor de druk om keuzes te maken, toeneemt.

De claims op de fysieke ruimte zijn afkomstig uit verschillende dossiers. Verschillende belangen conflicteren dan met elkaar. Wensen vanuit wonen, vanuit het sociaal domein, vanuit de optiek van duurzaamheid en vanuit veiligheid zouden los van elkaar tot andere fysieke aanpassingen leiden, dan dat er vanuit het grotere geheel een afweging zou worden gemaakt. Aan de andere kant is de uitkomst van de discussies over stikstof nog ongewis. Naar aanleiding daarvan zou voor een bepaald areaal de vraag kunnen ontstaan naar een nieuwe functionaliteit.

Doorwerking

Aa en Hunze is een prachtige plattelandsgemeente. Het is sterk, vitaal en veilig. Dat willen we zo houden, maar het is lastig om alle voorzieningen in de lucht te houden. Onze dorpen en ons platteland strekken zich uit over een relatief groot gebied en onze middelen zijn beperkt. Bovenstaande trends en ontwikkelingen maken, dat deze uitdagingen de komende jaren meer aan de oppervlakte zullen komen.

Het is aan de hand van deze Vergezichten zaak om te onderkennen welke ontwikkelingen eventueel vragen om bijstelling? Waar zou onze inschatting van nu moeten leiden tot aanpassingen of accentverschuivingen in de richting van 2024 en verder?

Werkconferenties

Op sommige vlakken zijn er ontwikkelingen gaande die complex zijn, veelvormig en die deels buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen. Toch heeft de gemeente een rol. Het college wil graag met de raad een strategisch gesprek voeren over de vraag hoe de gemeente zich tot deze ontwikkelingen zou moeten verhouden. Dat zouden we kunnen doen in de vorm van werkconferenties over:

- Bestaanszekerheid onder druk

Dilemma: werkende armen

Ook Aa en Hunze heeft kwetsbare inwoners. Deze 'traditionele minima' hebben een laag inkomen, bijvoorbeeld doordat zij afhankelijk zijn van uitkeringen. Voor deze groep zijn al regelingen werkzaam. Door de huidige prijsstijgingen komt een bredere categorie in de problemen: werkende armen. Het gaat om werknemers die net te weinig verdienen om de rekeningen te betalen, maar net teveel om in aanmerking te komen voor toeslagen. Hun vaste lasten zijn te hoog, en hun inkomen te laag. De mogelijkheden van de gemeente om hun levenssituatie te verbeteren, worden begrensd door wet -en regelgeving. Op welke manier moet de gemeente zich tot deze groep verhouden?

- Ruimtelijke schaarste

Dilemma: claims op fysieke ruimte

Er zijn op dit moment veel vraagstukken in het ruimtelijk domein die vragen om een oplossing voor inwoners, bedrijven en onze leefomgeving. We willen vanuit de woonopgave meer huizen, vanuit de zorg andere huizen, vanuit duurzaamheid meer netcapaciteit, enzovoorts. Daar speelt de stikstofcrisis in een plattelandsgemeente als de onze dwars doorheen. We voelen aan dat we al deze zaken zullen moeten gaan plannen, en dat er dan een probleem ontstaat: de ruimte is er simpelweg niet voor alles wat we willen. We willen afwegingen en keuzes maken op basis van een samenhangende visie op onze leefomgeving, en niet gebaseerd op toevalligheden. Op welke manier willen we als gemeente dit proces vormgeven?

Vragen aan de raad

1. Herkent u de trends en ontwikkelingen in deze Vergezichten?
2. Ziet u andere trends en ontwikkelingen die hierboven nog niet zijn genoemd?
3. Doen we als gemeente op deze onderdelen voldoende? Waar is eventueel intensivering of bijsturing vereist?
4. Acht u de bovenstaande thema's geschikt als onderwerp voor werkconferenties? Kunt u instemmen met 'Ruimtelijke schaarste' als direct te plannen werkconferentie?

Vooruitblik 2024

Inleiding

In de vooruitblik kijken we vooruit naar 2024. De aandacht gaat hierbij uit naar ontwikkelingen die invloed (gaan) hebben op onze gemeente en nog niet zijn genoemd in de begroting 2023. Denk hierbij aan wetgeving, landelijke & lokale ontwikkelingen, nieuw beleid, ontwikkelingen binnen de organisatie en toezeggingen aan u als raad na het vast stellen van de begroting 2023. De vooruitblik is de opmaat richting de begroting 2024.

Pijler 1 Bestuur en participatie

De ambitie binnen deze pijler is dat Aa en Hunze sterk, vitaal en veilig is. Samen met de inwoners zorgen we ervoor dat dit zo blijft en dat Aa en Hunze zo mogelijk nog sterker, vitaler en veiliger wordt.

We zien een aantal ontwikkelingen op ons afkomen die deze ambitie ondersteunen. Tegelijkertijd signaleren we ook juist enkele ontwikkelingen die in de komende periode onze aandacht vragen.

Opvang Oekraïense vluchtelingen

We vinden het belangrijk dat we onze verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Al geruime tijd bieden we deze mensen een onderdak op de opvanglocatie in Papenvoort. Eind 2022 hebben we de locatie aangekocht. In de loop van 2023 maken we de overige leegstaande panden klaar voor de opvang van extra Oekraïense vluchtelingen, zodat we in totaal ongeveer 350 personen kunnen huisvesten. We houden er rekening mee dat we gedurende ± 5 jaar opvang bieden voor deze groep vluchtelingen.

Mijnbouwactiviteiten

We blijven ons inzetten voor een rechtvaardige, onafhankelijke en ruimhartige afhandeling van schade voor onze inwoners ongeacht de aard en de locatie van de mijnbouwactiviteiten. Samen met de andere gemeenten in Noord-Drenthe en de provincie willen we aansturen op een programma voor Drenthe waarmee gelden beschikbaar komen voor leefbaarheid en verduurzaming van woningen. We blijven bij de staatssecretaris Mijnbouw aandringen op één loket mijnbouwschade, zodat inwoners worden ontzorgd. Daarnaast vragen we hem een commissie in te richten voor schrijvende/ bijzondere situaties.

Actualiseren beleid met betrekking tot een veilig Aa en Hunze

De gemeente heeft een regietaak op het gebied van veiligheid binnen de gemeentegrenzen. Deze rol vloeit voort uit het feit dat de burgemeester belast is met het handhaven van de openbare orde en veiligheid. We hebben dit vastgelegd in de kadernota integrale veiligheid 2020-2023. De nota beschrijft de strategische doelen die onze gemeente op het gebied van veiligheid nastreeft en de prioriteiten die daarbij worden gesteld. Dit jaar actualiseren we deze kadernota. Hier nemen we ook de evaluatie van buurtbemiddeling en het inzetten Burgernet (dat volledig onder verantwoordelijkheid van de gemeente komt te vallen) in me.

Verder bekijken we wat de effecten van de wijzigingen in de Alcoholwet en de invoering van de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein (Wams) en de Wet Integere Bedrijfsvoering Zorgaanbieder (Wibz) voor ons beleid zijn.

De Wams heeft betrekking op gegevensuitwisseling tussen partijen in het sociaal domein en aangrenzende domeinen. Het onderling kunnen uitwisselen van gegevens heeft een positief effect op de aanpak van meervoudige problematiek. Met de Wibz wil het rijk het externe toezicht op de kwaliteit en de integere bedrijfsvoering van zorgaanbieders verder versterken.

Het huidige Handhavingsbeleid is verlengd. Na de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 wordt dit beleid halverwege 2024 geactualiseerd en krijgt het dan ook een andere naam: de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie.

Toereikende bevolkingszorg

De gemeente heeft een taak op het gebied van crisismanagement en rampenbestrijding; de

zogenaamde bevolkingszorg. Steeds vaker zijn we betrokken bij dergelijke crisissituaties, zoals de coronacrisis, de asielcrisis en de boerenprotesten. Ook is onze inzet nodig bij GRIP-situaties. Door middel van evaluatie bekijken we of de bevolkingszorg toereikend is.

Adequate brandweerzorg

De brandweerzorg in Drenthe draait op een groot aantal vrijwilligers die dag en nacht klaar staan bij brand en voor hulpverlening bij incidenten. De Veiligheidsregio Drenthe (VRD), die hiervoor verantwoordelijk is, signaleert dat het systeem van vrijwillige brandweer onder druk staat. Daarom onderzoekt de VRD op welke wijze de vrijwillige brandweer in stand kan worden gehouden, zodat in elke kern adequate brandweerzorg beschikbaar is.

Pijler 2 Zorg

Nieuwe wetgeving: WOZO, IZA en GALA

De afgelopen jaren is zowel landelijk als lokaal ingezet op het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen, het langer thuis wonen en op het meedoen van mensen in de samenleving. Ook ligt de nadruk op preventie om ziektezorg zo lang mogelijk uit te stellen. Het Rijk brengt met het afsluiten van de akkoorden Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO), Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) een versnelling aan in de beweging van ziekte naar gezondheid, van zorg naar preventie. GALA heeft als doel om alle middelen die gemeenten krijgen voor preventietaken bij elkaar te brengen en niet langer via afzonderlijke programma's uit te keren. Het GALA steunt op drie pijlers: Sport en Bewegen, Gezondheid en preventie en Versterken sociale basis. In het GALA ligt ook een belangrijke link met het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) uit 2022, in het bijzonder met de programmalijn 'Vitaal ouder worden'. Doel van de verschillende wetgeving is ook de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.

Andere accenten leggen

Daarnaast leidt een aantal recente ontwikkelingen tot een pas op de plaats. De sterke stijging van kosten heeft als gevolg dat de bestaanszekerheid van een groeiende groep inwoners onder druk staat. De opvang van asielzoekers en de grotere taakstelling voor de huisvesting en inburgering van statushouders, vraagt een extra inspanning van organisaties en vrijwilligers.

We merken dat ondanks al onze inspanningen een deel van onze inwoners tussen wal en schip dreigt te vallen. Niet iedereen is bij machte zelfredzaam te worden of heeft een sociaal netwerk dat voldoende steun kan bieden. Het langer zelfstandig thuis wonen van kwetsbare ouderen en mensen met een beperking, doet een groter beroep op de samenleving. Ook de complexiteit van regelgeving leidt er ook toe dat mensen niet altijd weten welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn en bij welk loket ze kunnen aankloppen.

Dit betekent niet dat we een andere weg inslaan, maar wel de komende jaren andere accenten leggen. Sleutelwoorden hierbij zijn toegankelijkheid en bereikbaarheid van ondersteuning, vergroten van de dorpskracht en een integrale, domein overstijgende aanpak.

Uitvoeringsprogramma gezondheidsbeleid

Het uitvoeringsprogramma van de nota 'Samen Gezond in Aa en Hunze'. Uitgangspunt is een integraal, domein overstijgend programma, waarmee we ook uitvoering geven aan de drie pijlers van het GALA. Voorbeelden die in het uitvoeringsprogramma gezondheid aan de orde komen, zijn o.a. het tegengaan van eenzaamheid, het stimuleren van een gezond leven van kwetsbare groepen en een gezonde leefomgeving.

Armoedebeleid

Op basis van de in 2023 uit te voeren armoedemonitor wordt samen met samenwerkingspartners, gemeenteraad en inwoners het armoedebeleid herijkt. We streven daarbij naar het versterken van goede initiatieven, verminderen van de effecten en het voorkomen van armoede. Om meer inzicht te krijgen, ontwikkelen we samen met onze partners een meetlat voor monitoring voor armoede in Aa en Hunze. Dit stelt ons in staat tot het monitoren van de gezamenlijke inzet en de maatschappelijke resultaten, zodat we samen lerend doen wat werkt. De ervaringen die we met deze werkwijze op dit thema opdoen, gebruiken we voor verbreding naar het gehele sociale domein.

Samen leven in de dorpen:

Het langer thuis wonen van kwetsbare ouderen, de integratie van statushouders en het (weer)

zelfstandig wonen en participeren van mensen met een beperking zijn ontwikkelingen die niet vanzelf goed gaan. Zo stijgt het aantal mantelzorgers niet mee met het aantal zorgvragers. Er zal een groter beroep gedaan worden op werkende mantelzorgers en zorgvrijwilligers. We gaan daarom een toekomstscenario mantelzorg ontwikkelen. Dit om bijvoorbeeld mantelzorgers in staat te stellen werk en zorg te combineren. Daarbij hebben we ook oog voor de behoeften van jonge mantelzorgers. Als gemeente kunnen we dit niet alleen. Het vereist een goed samenspel tussen inwoners/vrijwilligers, mantelzorgers en professionals op het terrein van wonen, welzijn en zorg, maar ook met werkgevers en het onderwijs.

Pijler 3 Economie, werk en recreatie

Duurzaamheid

Vanuit verschillende bronnen – landelijk, regionaal en lokaal – zijn we verbonden aan de duurzaamheidsopgave. Op een aantal vlakken zijn we een eind op weg, op andere blijven er voor de komende jaren uitdagingen. We willen richting geven aan onze inspanningen door een duurzaamheidsvisie en daaraan gekoppeld een uitvoeringsagenda.

Opwekken duurzame energie

In de energietransitie blijven we een belangrijke rol spelen als regisseur. De gemeente kan en wil het niet alleen. We zullen steeds meer in netwerkverband werken: met de energiecoaches, lokale energie initiatieven en bedrijven. Ook zien we op een aantal vlakken regionale initiatieven ontstaan, waarbij wordt opgetrokken met andere gemeenten en de provincie.

Ons uitgangspunt blijft dat we de voorkeur geven aan zonnepanelen op daken. Alleen als zich een onderbouwd initiatief vanuit inwoners aandient, kijken we daar welwillend naar. Voor het overige faciliteren we ‘zon op dak’ en blijven we de komende jaren allerlei initiatieven stimuleren, waarmee inwoners, bedrijven en verenigingen kunnen verduurzamen. In de loop van 2024 maken we de balans op. Is er meer nodig?

Ruimtelijke inrichting

Om de duurzaamheidsopgave te realiseren, is het ook van belang om naar onze ruimtelijke inrichting te kijken. Vanuit allerlei maatschappelijke richtingen worden claims gelegd op de schaarse ruimte in Aa en Hunze, en we zullen daarop proactief moeten voorsorteren. Zo moeten we ruimte voor bijvoorbeeld laadpalen en andere randvoorwaarden in gaan plannen.

De beschikbaarheid van netcapaciteit vormt een risico: kunnen we de duurzaam opgewekte energie wel transporteren? Om te werken aan deze ‘netcongestie’ zijn we aan de ene kant afhankelijk van anderen. Aan de andere kant moet Aa en Hunze zelf duidelijk maken welke plannen zij heeft, zodat de netbeheerder daar bij eventueel opschalen van de capaciteit rekening mee kan houden.

Warmtetransitie gebouwde omgeving

De warmtetransitie valt of staat met de betrokkenheid en het ondersteunen van inwoners en (recreatie)bedrijven. De warmtetransitie is arbeidsintensief, ook voor individuele eigenaren. Het tijdig realiseren van de warmtetransitie vraagt daarom wijk- of doelgroepgerichte begeleiding. We gaan meer samenwerken met provinciale flexteams voor meer uitvoeringskracht in dorpen, wijken en buurten. Deze teams zijn een verlengstuk van de gemeentelijke organisatie.

Economie en recreatie

Aa en Hunze is een plattelandsgemeente, met een relatief groot aandeel ‘wonen’ ten opzichte van ‘werken’. Door een aantrekkelijk vestigingsklimaat na te streven kunnen we ondernemers verleiden, bijvoorbeeld via aanpassingen in onze infrastructuur. Door te faciliteren en te stimuleren kan de gemeente talentvolle ondernemers behouden en aantrekken.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen spelen een belangrijke rol in het vestigingsklimaat en kunnen een grote bijdrage leveren aan de regionale en lokale economie. Een toekomstbestendig bedrijventerrein is duurzaam, veilig en groen. De focus ligt de komende periode op een project voor de Bloemakkers, waarin we samen met ondernemers en de provincie stappen zetten voor het toekomst bestendig maken van dit bedrijventerrein. We gaan bijvoorbeeld zorgen voor meer groen, en door verkeersmaatregelen de veiligheid vergroten. Samen met de buurgemeenten wil Aa en Hunze een regisserende rol gaan spelen in de spreiding en levensvatbaarheid van bedrijven in de regio.

Onderwijs arbeidsmarkt

Het onderwijs sluit niet altijd aan op de arbeidsmarkt. Inwoners in een kwetsbare arbeidsmarktpositie ondervinden hier nadeel van. Er is nu sprake van extra urgentie, aangezien sommige bedrijven binnen Aa en Hunze geen personeel kunnen vinden. Er zijn een aantal sectoren die stimulering nodig hebben om in de toekomst voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar te hebben, met name op mbo niveau. Ook moet er worden ingezet op het vasthouden van talent in de regio. De gemeente wil hier extra op gaan inzetten. Enerzijds door gebruik te maken van bestaande netwerken. Anderzijds door partijen (bedrijfsleven, scholen) bij elkaar te brengen, het probleem te helpen analyseren en te faciliteren bij mogelijke oplossingen. Dit doen we aanvullend op wat we al moeten doen en maken gebruik van bestaande netwerken, zoals de WPDA.

De vitaliteit van de recreatieve sector

Recreatie is een belangrijke sector in onze gemeente. We zien verschillen in ontwikkeling van ondernemers en werkgelegenheid binnen Aa en Hunze. Om die reden kijken we met name in het veengebied of er ruimte is voor meer recreatieve bedrijven. In Drenthe is het Actieprogramma Vitale Vakantieparken Drenthe verlengd tot en met 2024. Aa en Hunze heeft zich hieraan ook gecommitteerd. Er blijft dus aandacht om parken te vitaliseren en voor de zogenoemde uitblinkers in de markt.

Gasselterveld

Voor het verder realiseren van de doelstellingen en ambities uit de gebiedsontwikkeling Gasselterveld wordt ingezet op voortzetting van een gecoördineerde samenwerking tussen Staatsbosbeheer, gemeente en provincie. Voorwaarde voor de voortzetting van de samenwerking en realisatie van eventuele nieuwe onderdelen is het verkrijgen van de benodigde financiële middelen. De mogelijkheden hiervoor worden in 2024 nader verkend.

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Deze pijler gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het wonen in onze dorpen en in het buitengebied. Ook in 2024 is het onze ambitie om een duurzame gemeente te zijn waarin het aantrekkelijk wonen en werken is met goede voorzieningen en behoud van leefbaarheid.

Plattelandsontwikkeling

Op basis van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) ingevoerd door het Rijk. Om het landelijk gebied toekomstbestendig te maken en te voldoen aan EU-verplichtingen, wil het Rijk vóór 2030 meer ruimte bieden voor herstel en versterking van de natuur, de kwaliteit van water en bodem verbeteren en meer doen tegen klimaatverandering. Het NPLG moet per provincie worden uitgewerkt in een Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG-gebiedsprogramma's). De provincie zal samen met gemeenten, waterschappen, maatschappelijke partners, (agrarisch) ondernemers, grondeigenaren en grondgebruikers op zoek gaan naar oplossingen per gebied. Uiterlijk 1 juli 2023 moeten de provincies hun eerste versie van de plannen per gebied gereed hebben. In de periode daarna worden deze plannen verder aangevuld.

Gemeentelijke omgevingsvisie

Om de PPLG-gebiedsprogramma's (zie hiervoor) efficiënt en integraal af te kunnen wegen is een gemeentelijke omgevingsvisie gewenst (zie ook de Vergezichten, onder *ruimtelijke schaarste*). De omgevingsvisie is, onder de nieuwe Omgevingswet, bovendien een verplicht instrument voor gemeenten. Daarom gaan we aan de slag met het opstellen van een gemeentelijke omgevingsvisie en zien we af van het opstellen van een nieuwe strategische toekomstvisie.

Leefbaarheid

Een sterke en leefbare samenleving is van belang voor ons allemaal. Samen met de inwoners zoeken we naar de best passende oplossingen om de leefbaarheid te vergroten. Ook in 2024 stimuleren, faciliteren en initiëren we deze initiatieven (o.a. via het Leefbaarheidsfonds).

We zijn voornemens om deel te nemen aan het nieuwe EU Leader subsidieprogramma (2023-2027) dat is bedoeld om plattelandsgebieden sociaaleconomisch te versterken. Met het programma worden o.a. projecten op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en lokale economie gestimuleerd. Onze hele gemeente zal onder het programma-gebied vallen. Dit vraagt om gemeentelijke cofinanciering.

Voorzieningen

Het streven is om in het eerste kwartaal van 2024 een nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) ter vaststelling aan de gemeenteraad voor te leggen. Dit vastgestelde GVVP vormt het kader voor verschillende werkzaamheden en projecten in 2024.

In het kader van de kwaliteitsimpuls fietspaden leggen we in 2023 ongeveer twee derde deel van het tracé Spijkerboor – Eexterveen aan. Voor het overige deel zoeken we de samenwerking met het waterschap en sluiten we qua uitvoering aan bij de aanleg van een nieuwe kade voor de Hunze. Verder verwachten we de aanleg van het fietspad Nijlande-Ekehaar in 2024 af te ronden. Hetzelfde geldt voor het fietspad Grolloo-Papenvoort langs het Oostereinde.

In 2024 werken we verder aan de uitvoering van de in 2022 vastgestelde Laadvisie en ronden we het pilotproject over de vraag naar deelauto's in landelijk gebied af. Daarnaast stellen we het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) 2.0 op (dit betreft de uitvoering van het RMP 1.0).

De verwachting is dat Provinciale Staten van Drenthe rond de zomer van 2023 een voorkeursvariant vaststellen voor de aanpak van de N34, inclusief de reconstructie van het verkeersplein Gieten. In dat geval is de planologische procedure in 2024 aan de orde.

In 2024 komen we met een breed, overkoepelend beleidskader voor het maatschappelijk vastgoed. De actualisatie van het dorpshuizenbeleid is hier onderdeel van. Ondertussen faciliteren we ook in 2024 het door Grolloo opgestelde integrale plan voor dorpshuis het Markehuis. Daarnaast is het onze intentie om voor de zomer van 2023 een voorstel aan de raad voor te leggen over de locatie voor een nieuwe accommodatie voor (culturele) verenigingen in Gieten, inclusief voorlopige kostenraming. De verwachting is dat dit project doorloopt in 2024.

We gaan in 2024 verder met de uitvoering van het nieuwe Afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027. Dit betekent dat we onze afvalscheiding verbeteren en de kwaliteit van het ingezamelde afval verhogen. De insteek is om de kosten zoveel mogelijk stabiel te houden.

In 2024 stellen we gemeentelijk beleid vast m.b.t. waardevolle en beschermde flora en fauna, passend binnen het streven naar biodiversiteit in Aa en Hunze. Het gemeentelijk beleid is geformuleerd binnen de provinciale en landelijke beleidskaders. We bestrijden invasieve exoten voor zover mogelijk. We richten ons daarbij op herstel van biodiversiteit. Het in eigen beheer uitvoeren van ecologisch bermbeheer wordt naar verwachting gecontinueerd en verbreed.

Wonen

Ter uitvoering van de integrale Woonvisie 2020+ faciliteren we de woningbouwbehoefte door een meebewegend woningbouwprogramma. Uit een verdiepend woonbehoefte-onderzoek is in 2023 gebleken dat de reeds in voorbereiding zijnde woningbouwplannen en de nog bestaande ruimte binnen de bestaande komgrenzen en uitleglocaties onvoldoende is om aan de vraag naar woningen te voldoen. Daarom gaan we in 2023 versneld de meest opportune nieuwe uitleglocaties in beeld brengen, waarmee op basis van urgentie en na een zorgvuldige communicatie met betrokken grondeigenaren en de omgeving aan de slag kan worden gegaan. Dit loopt door in 2024.

Het aantal te bouwen en gebouwde woningen dient gemonitord te worden. Daarbij gaat het om aantallen en typologie. Deze monitoring is noodzakelijk voor toekomstige ruimtelijke onderbouwingen voor woningbouwlocaties. In 2023 ontwikkelt de provincie Drenthe een digitale omgeving waarin dit is en wordt opgenomen. De verwachting is dat we in 2024 hierop zijn aangesloten en de actuele woningbouwstand monitoren.

Vanuit de ambities uit de Woonvisie zijn we gestart met de dorpsgesprekken. De uitkomst van de dorpsgesprekken nemen we mee als input voor het woningbouwprogramma.

In 2024 wordt uitvoering gegeven aan de in 2023 uitgezette lijn voor de huisvesting van urgente doelgroepen. Voor wat betreft de huisvesting van statushouders is de verwachting dat de gemeentelijke taakstelling voor 2024 gelijk of hoger zal zijn dan de taakstelling van 2023.

In 2024 is er een integrale visie (duurzaamheid, sociale cohesie, beheer, wonen) op de Wijk van de Toekomst in Gieten. Subsidiereregelingen vanuit o.a. het Volkshuisvestingsfonds en de Regiodeal worden meegenomen in de integrale aanpak.

Pijler 5 Middelen en Ondersteuning

De afgelopen periode hebben we een aantal 'nieuwe' ontwikkelingen op ons af zien komen waarmee we aan de slag moeten of al aan de slag zijn. Daar waar ontwikkelingen eerst 'klein' leken zien we nu de impact duidelijker en vaak ook groter worden. Veel nieuwe ontwikkelingen hebben invloed op de manier waarop we binnen de organisatie (samen)werken. Daarbij valt te denken aan:

Wet Open Overheid(WOO)

We willen/moeten een transparantere overheid zijn/worden. De WOO regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. De gemeenten moeten gefaseerd verschillende categorieën documenten openbaar maken. In 2024 zullen we gefaseerd beginnen met het openbaar maken van deze informatie. Hiervoor wordt vanuit de rijksoverheid een publicatieplatform (PLOOI) ontwikkeld. De ontwikkeling hiervan loopt achter bij de planning zodat we zelf met de informatievoorziening aan de slag moeten en daar een extra inspanning voor moeten leveren.

Informatieveiligheid en privacy

Dit heeft zich ontwikkeld als een apart vakgebied. Dreigingen zijn onderdeel van de dagelijkse werkelijkheid geworden. De (semi) publieke sector is meerdere malen opgeschrikt door hacks en datalekken. Ook voor Aa en Hunze wordt het dreigbeeld steeds risicovoller. We moeten als organisatie alert blijven en hiervoor constant aandacht hebben. We zullen ook terugvalopties explicieter moeten maken. Daarnaast zien we de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie toenemen en het gebruik van algoritmen.

Rechtmatigheid

De rechtmatigheidsverklaring die met ingang van de jaarrekening 2023 verplicht is vraagt ook het nodige van de gehele organisatie. We gaan de komende jaren aan de slag met een nieuw intern controleplan waar nieuwe werkzaamheden en processen uit voortvloeien.

Strategisch personeelsbeleid

De bovenstaande ontwikkelingen vragen wat van de medewerkers. Er is hier de afgelopen periode veel extra middelen voor gevraagd. De invulling hiervan loopt op koers en we gaan verder met de optimalisatie van de verschillende processen. We vragen op dit punt geen nieuwe middelen. Alleen in geval van nieuwe taken (met extra(rijks)middelen) of nieuwe ambities komen we hier bij uw raad op terug.

Het strategisch personeelsbeleid geeft handvatten om ervoor te zorgen dat medewerkers goed toegerust zijn en blijven om hun werk te kunnen doen in de veranderende omgeving. De werving van nieuwe medewerkers krijgt hierin een plek.

Arbeidsmarkt

De huidige arbeidsmarkt vraagt om creatieve manieren om goed personeel te kunnen aantrekken. Samenwerking met andere gemeenten, in welke vorm en richting dan ook, kan hierbij een mogelijkheid zijn die we gaan onderzoeken. Zo gaan we bijvoorbeeld de komende periode in SDA verband onderzoeken waar we als organisaties kwetsbaar in zijn en waarin we verdergaand en/of verdiepend met elkaar kunnen samenwerken. Voorwaarde is wel dat het een meerwaarde moet opleveren. Een SDA 'plus' variant op onderdelen behoort daarbij tot de mogelijkheden.

Dienstverlening

We zijn als gemeente een heel veelzijdige dienstverlener in de producten en diensten die we aanbieden. Daarnaast zien we grote opgaven op ons én onze inwoners op ons afkomen. Onze inwoners verwachten (in lijn met de maatschappelijke trend) ook steeds meer van onze dienstverlening. Om onze dienstverlening naar een hoger niveau te tillen is een nieuwe dienstverleningsvisie geformuleerd. De uitvoering hiervan vraagt de nodige investeringen in personeel, ICT, training en opleiding maar ook in tijd. Er is een meerjarig ontwikkelprogramma opgesteld om dit te bereiken. Vragen en problemen van onze inwoners moeten centraal staan en dat vraagt een flexibele houding en soms creativiteit en maatwerk waarvoor we blijvend aandacht moeten hebben.

Huisvesting

Goed personeel en de veranderende manier van werken vragen om passende huisvesting. We gaan op dat punt de komende jaren aan de slag met de bouw van de locatie van de buitendienst te Gieten, het zoeken naar nieuwe huisvesting voor het kernteam Rolde (eventueel) in combinatie met de brandweerpost Rolde.

Financiën

Een solide financiële positie is randvoorwaarde om de ontwikkelingen in de maatschappij te kunnen volgen en faciliteren. We gaan daarom aan de slag met de normering van financiële kengetallen en de monitoring daarvan.

Jaarverslag 2022

Inleiding

Inleiding

In dit hoofdstuk staat het jaarverslag 2022 per pijler weergegeven.

Het doel van het jaarverslag is terugkijken naar 2022: wat waren onze doelen, wat we hebben gedaan om deze te realiseren en welk resultaat is behaald. Centraal staan hierin de effecten in de samenleving die benoemd zijn in de begroting 2022. Per activiteit uit de begroting 2022 wordt verslag gedaan van het resultaat. Aan het begin van elke pijler staat een korte samenvatting.

Het jaar 2022 was wederom een bijzonder jaar. Naast onze voorgenomen activiteiten, zien we dat een aantal ontwikkelingen effect hebben op het afgelopen jaar. Het jaar begon tijdens de laatste corona lock-down, maar werd al snel onzeker vanwege de oorlog in Oekraïne die op 24 februari 2022 uit brak en de gevolgen hiervan. Van de op de vlucht geslagen Oekraïners worden een aantal opgevangen in onze gemeente. Hierover meer onder pijler 1. Als neveneffect van de oorlog in Oekraïne, zagen we de prijzen stijgen van eerst de benzine, daarna van o.a. gas, de boodschappen en bouwmaterialen. Door de hoge inflatie zagen we het leven flink duurder worden. Dit maakt de toekomst voor onze inwoners, ondernemers, verenigingen en dorpshuizen onzeker. Het Rijk kwam met verschillende maatregelen, zoals het energieplafond, om de inwoners, MKB en kleine verenigingen en dorpshuizen te ondersteunen.

Pijler 1 Bestuur en participatie

Korte omschrijving

De pijler bestuur en participatie gaat over het functioneren van gemeenteraad en college en het betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij dat wat in de gemeente speelt.

Daarnaast komen ook de openbare orde en veiligheid, toezicht en handhaving en de gemeentelijke dienstverlening via de verschillende kanalen (telefoon, website, balie, post en mail) aan de orde in deze pijler.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

In pijler 1 Bestuur en Participatie ligt onze focus op een sterk, vitaal en veilig Aa en Hunze. Dit doen we samen met inwoners en zo mogelijk zorgen we er voor dat Aa en Hunze nog sterker, vitaler en veiliger wordt.

In verbinding met onze inwoners

De gemeenteraadsverkiezingen zijn, dankzij een goede voorbereiding, heel goed verlopen.

Om de opkomst tijdens deze verkiezingen te vergroten heeft de regiegroep verkiezingen verschillende activiteiten georganiseerd. Enkele voorbeelden hiervan zijn het opzetten van een stemwijzer, de inzet van podcasts, filmpjes en de sociale media, de verkiezingsrap van vlogger Daisz en de 'Spiekeriek'.

De opkomst was net als in het hele land lager dan bij de voorgaande gemeenteraadsverkiezingen, maar Aa en Hunze scoorde met 58% boven de landelijke opkomst van iets meer dan 50%.

De nieuwe gemeenteraad is op 30 maart 2022 geïnstalleerd en daarmee is ook een start gemaakt met het inwerkprogramma voor het college en de gemeenteraad. Naast een aantal praktische zaken zijn ook onderwerpen zoals de Gemeentewet, de raadsinstrumenten en de belangrijkste beleidsthema's besproken. Ook heeft de gemeenteraad kennisgemaakt met de politie en diverse gemeenschappelijke regelingen.

Op 21 april 2022 is de jongerenraad geïnstalleerd. Dankzij de adviezen van deze groep jongeren vergroten we hun inbreng bij besluitvorming en hun betrokkenheid bij de lokale politiek. De jongerenraad heeft een jaarverslag geschreven dat als bijlage aan de Sturingsmonitor is toegevoegd.

Daarnaast hebben we het werkboek participatie 'Samen Doen' geïntroduceerd. Het werkboek ondersteunt bij participatie en draagt bij aan het elkaar zo vroeg mogelijk betrekken bij beleid, plannen en ideeën. Ook de omgevingsadviseur is een belangrijke verbinder die inwoners, ondernemers en organisaties adviseert bij hun initiatieven en meedenkt over mogelijke participatievormen bij projecten in de fysieke leefomgeving.

De opvang van Oekraïners en asielzoekers

Vanwege de oorlog in Oekraïne is een ongekende stroom Oekraïners naar ons land gekomen. Ook van elders vluchten veel mensen om hier een beter en veiliger bestaan op te bouwen. Daardoor is de druk op het opvangcentrum in Ter Apel gigantisch groot geworden. In Aa en Hunze namen we ook onze verantwoordelijkheid en creëerden we twee opvangplekken voor deze groepen: in Papenvoort en Gieten.

Voor het opvangen van Oekraïense vluchtelingen maakt de gemeente gebruik van de gebouwen van Yorneo in Papenvoort. Deze gebouwen werden eerst gehuurd, maar zijn inmiddels door de gemeente aangekocht. Daarmee garanderen en continueren we het verblijf van de Oekraïners. Op de locatie in Papenvoort is ook een school gekomen: Kindcentrum Papenvoort. CKC en Stichting PrimAH runnen deze school, met ondersteuning vanuit de gemeente.

In de Biester (Gieten) is een locatie voor circa 50 personen geschikt gemaakt voor crisishulpverlening van asielzoekers. Hier vangen we gezinnen op. Ook hier voorzien we in de basisbehoeften. Er wonen mensen vanuit veel verschillende culturen en dat maakt het soms uitdagend. Bewoners, locatieleiders, vrijwilligers en beveiligers zorgen voor het dagelijkse reilen en zeilen op de locatie.

De dienstverlening van de gemeente Aa en Hunze

We willen een overheidsorganisatie zijn die duidelijk en transparant functioneert, bereikbaar is en van buiten naar binnen werkt. In de nieuw geformuleerde dienstverleningsvisie hebben we omschreven wat onze optimale dienstverlening is: persoonlijke, toegankelijke en duidelijke dienstverlening die aansluit bij de wensen en de behoeften van onze inwoners.

De toegankelijkheid van de gemeentelijke website is verbeterd dankzij het toevoegen van een aantal nieuwe functies (zoals de mogelijkheid om teksten te vergroten). De implementatie van de vernieuwde website pakken we in 2023 verder op.

De leefbaarheid en veiligheid in Aa en Hunze

We blijven aandacht vragen voor de gevolgen van gas- en zoutwinning voor onze inwoners. Dat doen we bijvoorbeeld door bij de staatssecretaris aan te dringen op een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige schade-aanpak voor inwoners. Ook hebben we het Instituut Mijnbouwschade en de commissie Mijnbouwschade gevraagd een toelichting te geven op hun werkwijze en schadeaanpak tijdens een informerende bijeenkomst voor inwoners en raadsleden. Daarnaast is een nieuwe klankbordgroep gestapelde mijnbouw gestart. Deze vertegenwoordigers uit verschillende dorpen betrekken we bij en informeren we over zaken die spelen met betrekking tot de mijnbouw in onze gemeente.

De ingezette koers voor het handhaven opgetreden tegen het permanent bewonen van recreatiewoningen hebben we ook in 2022 doorgezet. Daarbij krijgen we steeds meer beeld bij de omvang van het strijdig gebruik van recreatiewoningen en de daarmee samengaande (sociale) problematiek.

Ook de reguliere toezicht- en handhavingstaken dragen bij aan een veilig Aa en Hunze. Dat varieert van het weghalen van een gezonken boot of een verdwaalde aanhanger, het aanpakken van rommelerven tot het toezicht tijdens de bouw van woningen. Dankzij de uitbreiding van de capaciteit op het gebied van de openbare orde en veiligheid hebben we onze slagkracht vergroot. En dat is ook nodig, want we krijgen ook op dit vlak meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden. We zijn steeds vaker betrokken bij crisissituaties, zoals de boerenprotesten, de asielcrisis en de coronacrisis. Ook is onze inzet nodig bij GRIP-situaties. Hierin werken we met en voor andere gemeenten.

Samen met de politie maken we steeds vaker gebruik van de sociale media om onze inwoners preventief te waarschuwen voor bijvoorbeeld pinpasfraude.

Tot slot is het afgelopen jaar beleid ontwikkeld voor een zogenaamde gedragsaanwijzing. Hiermee heeft de burgemeester de bevoegdheid om gedragsaanwijzingen te geven aan overlastgevende bewoners van huur- en koopwoningen met het doel de overlast te stoppen. Dit betekent dat de overlastgever bepaalde handelingen moet doen of juist moet nalaten, zodat de overlast stopt.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.1.1 Inwoners voelen zich betrokken bij de ontwikkelingen in de dorpen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.1.1.1 Uitvoering van projecten in 'het kader van 'Regio Deal.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Ook in 2022 zijn in het kader van de Regio Deal projecten (verder) uitgerold. In de laatste tranche van dat jaar zijn voor twee projecten, waarvan Aa en Hunze penvoerder (trekker) is, aanvragen gehonoreerd. Hierdoor kunnen deze projecten worden verlengd. Het betreft de bestrijding van energiearmoede en de digitalisering van de vrijetijdseconomie.

In september 2022 heeft het college besloten niet deel te nemen aan een verlenging van de deal. Dit betekent dat Aa en Hunze in de loop van 2023 de inbreng in de deal gaat afbouwen.

1.1.1.8 Voorbereiden van verkiezingen

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De Gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart zijn goed verlopen. In het kader van een inclusieve samenleving is een zogenaamd prokkelduo aan de slag gegaan bij het stembureau in het gebouw van OBS Gieten. Dit is een duo dat bestaat uit een persoon met een (licht) verstandelijke beperking en een persoon zonder verstandelijke beperking. Samen hebben ze de reguliere werkzaamheden van een stembureaulid uitgevoerd, zoals het uitgeven van stembiljetten en stempassen in ontvangst nemen.

In het vierde kwartaal van 2022 zijn de voorbereidingen voor de Provinciale Statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023 opgestart.

1.1.1.11 Nieuwe Strategische Toekomstvisie

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In het najaar is besloten om het proces van het herijken van de Strategische Toekomstvisie anders op te bouwen. Op dit moment heroriënteren we ons op de beste vorm en volgorde in het opstellen van een visie op de toekomst van Aa en Hunze.

1.1.1.12 Werkzaamheden rondom nieuwe raads- en collegeperiode

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De nieuwe raad is op 30 maart 2022 geïnstalleerd. In de raadsvergadering van 21 april vonden de overige benoemingen plaats. Daarnaast zijn de overdrachtsdocumenten van een aantal commissies en raads werkgroepen aangenomen, namelijk die van de Auditcommissie, de Rekenkamercommissie, de intergemeentelijke raads werkgroep Gemeenschappelijke Regelingen en de Werkgeverscommissie. Tot slot is ook het voorstel van de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing aangenomen.

Er is een inwerkprogramma voor de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college samengesteld. Naast een aantal praktische zaken zijn ook onderwerpen, zoals de Gemeentewet, het Reglement van Orde (RvO), de raadsinstrumenten, presenteren en spreken in het openbaar, en integriteit besproken. Ook hebben de teams Ruimtelijk Beleid, Samenleving en Financiën een presentatie gegeven over de belangrijkste beleidsthema's van het komende jaar.

In de loop van het jaar heeft de raad kennis gemaakt met de politie en diverse Gemeenschappelijke Regelingen.

De raads werkgroep Sociaal Domein heeft samen met de ambtelijke organisatie op 23 juni een Werkconferentie georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst heeft de raad gesproken met vrijwilligers en ervaringsdeskundigen over de thema's Meedoen, Armoede, Jeugd en ouderen/kwetsbare volwassenen.

Op 6 september is de raad door de ambtelijke organisatie geïnformeerd over de Omgevingswet en het thema Duurzaamheid.

Tenslotte heeft de raads werkgroep Druut in het najaar een tweetal werkbezoeken georganiseerd in het kader van de stikstofproblematiek.

1.1.1.13 Uitvoering van opkomstbevorderende maatregelen ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen 2022

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De Regiegroep verkiezingen uit de raad heeft een programma opgesteld met diverse opkomst bevorderende activiteiten.

Zo is er een stemwijzer gemaakt met behulp van Mijn Stem. Door het invullen van de stellingen in de stemwijzer kregen inwoners een goed beeld van het partijlandschap en welke partij het beste bij hun paste.

Verder zijn er veel activiteiten georganiseerd voor jongeren, waaronder de schaduwverkiezingen op het Dr. Nassaucollege en een filmpje van de bekende vlogger Daisy voor jongeren over de gemeenteraadsverkiezingen. Het filmpje is enthousiast ontvangen.

Ook is er een Verkiezingskrant gemaakt die huis aan huis is verspreid. Daarnaast is er een uitgebreide (social) media campagne gevoerd, zijn er podcasts en filmpjes gemaakt en is een verkiezingsdebat georganiseerd dat door Radio Aa en Hunze is begeleid en uitgezonden. Ook in de

Schakel en op de gemeentelijke website is op allerlei manieren aandacht besteed aan de verkiezingen.

De inwoners van Aa en Hunze zijn extra betrokken bij de gemeenteraadsverkiezingen door de inzet van de 'Spiekeriek'. De Spiekeriek heeft op meerdere plekken in de gemeente gestaan. Inwoners konden hun wensen en vragen voor de gemeenteraad op de 'iek spiekeren'. Hier is ruimschoots gebruik van gemaakt.

Het opkomstpercentage in Aa en Hunze was 58%. Dit was flink hoger dan het landelijke gemiddelde van 51% en het Drents gemiddelde van 53 %. Ten opzichte van de vorige gemeenteraadsverkiezingen was de opkomst lager.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.2.1 Maximale openstelling en beschikbaarheid dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.2.1.1 Het gemeentelijk loket heeft ruime openingstijden.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Zodra de coronamaatregelen niet meer van kracht waren, zijn de openingstijden van het gemeentehuis weer verruimd. We werken nog veelal op afspraak. Dit zorgt er namelijk voor dat we bij piekbelasting de capaciteit snel kunnen uitbreiden, zodat we de wachttijden kort kunnen houden.

1.2.1.2 De dienstverlening is via diverse kanalen bereikbaar.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De gemeente is via Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn en via de website bereikbaar geweest. De gemeente heeft via deze kanalen wekelijks berichten gedeeld om haar inwoners te informeren over activiteiten en diensten. Hierbij sluit het kanaal aan op de doelgroep waar het bericht voor is bedoeld.

Reacties op en vragen naar aanleiding van deze berichten geven we door aan de betrokken medewerkers. Zij pakken eventuele vervolgvragen op via persoonlijk contact.

1.2.1.3 Actuele en toegankelijke website realiseren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn stappen gezet in de inventarisatie van de website. We hebben bekeken hoe vergelijkbare gemeenten hun online dienstverlening en website hebben opgebouwd. Uit dit onderzoek zijn

conclusies getrokken over welke richting het meest geschikt is voor Aa en Hunze. Eén van deze conclusies is dat de gemeente haar huidige websiteleverancier behoudt.

De gemeentelijke website is uitgebreid met de volgende nieuwe functies:

- de mogelijkheid om teksten voor te laten lezen
- de mogelijkheid om de lettergrootte aan te passen
- de mogelijkheid om het contrast te vergroten

Deze nieuwe functies verruimen de toegankelijkheid van de website voor onze inwoners. Om onze inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn is hechten we veel waarde aan een uitnodigende en toegankelijke website.

1.2.1.5 Herijken dienstverleningsfilosofie gemeente Aa en Hunze

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben onze visie op dienstverlening herijkt. Met deze visie willen we aansluiten op de wensen en behoeften van inwoners, zodat ze weten wat ze van ons mogen verwachten met betrekking tot onze dienstverlening. In dit visiedocument staan de uitgangspunten waarop wij onze dienstverlening baseren.

Met een organisatiebreed programma vertalen we in de komende jaren deze visie naar concrete acties en monitoren we de effecten daarvan.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.3.1. Samen met inwoners zorgen voor een sterker, leefbaarder en veiliger Aa en Hunze.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.3.1.2 Actief optreden tegen ondermijning.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De Wet Bibob is per 1 oktober 2022 gewijzigd en geeft de gemeente nu nog meer mogelijkheden om preventief te toetsen. Daartoe zijn twee Bibobcoördinatoren opgeleid en zal in het voorjaar van 2023 het Bibob-beleid worden aangepast.

De Bibob-toets is bij een aantal vergunningaanvragen toegepast. Komen uit het verplichte eigen onderzoek van de gemeente concrete signalen naar voren, dan melden wij deze bij het RIEC.

Ook hebben we in samenwerking met de politie gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de Wet Damocles biedt. Na de vondst van een hennepkwekerij is deze door de politie ontmanteld. De bewoner heeft van de burgemeester een aanzegging tot sluiting van de woning gekregen waarna de bewoner het huurcontract van de woning heeft opgezegd en de woning heeft verlaten.

1.3.1.8 Het actief volgen van het proces rondom de mijnbouwactiviteiten

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 heeft het college in het kader van de gaswinning Groningenveld voor de periode 2022-2023 gebruik gemaakt van het adviesrecht en een zienswijze ingediend. Daarbij heeft het college de staatssecretaris Mijnbouw verzocht te zorgen voor een ruimhartige, onafhankelijke en rechtvaardige schade-afhandeling voor inwoners ongeacht de aard en locatie van de mijnbouwactiviteiten. Ook is er bij de staatssecretaris op aangedrongen te zorgen voor de invulling van één landelijk loket mijnbouwschade, zodat inwoners die te maken hebben met gestapelde mijnbouw, worden ontzorgd.

Naar aanleiding van een milieuneutrale wijziging van de omgevingsvergunning zoutwinning Nedmag in de zomer van 2022, heeft het college de staatssecretaris Mijnbouw laten weten dat dit geen recht doet aan de situatie van de inwoners in Aa en Hunze die te maken hebben met gestapelde mijnbouw.

Tenslotte heeft het college de staatssecretaris van mijnbouw meerdere malen uitgenodigd voor een gesprek over de problematiek met betrekking tot mijnbouw in Drenthe en Aa en Hunze.

De Rechtbank in Den Haag heeft in november 2022 een uitspraak gedaan inzake het beroep dat de gemeente Aa en Hunze in 2021 heeft ingesteld tegen het instemmingsbesluit zoutwinning Nedmag B.V. De Rechtbank heeft het instemmingsbesluit vernietigd en de minister moet binnen 12 weken een nieuw besluit nemen met inachtneming van de uitspraak.

Op 9 juni 2022 vond er een informerende bijeenkomst voor de raad en inwoners plaats, waar het Instituut Mijnbouwschade Groningen en de commissie Mijnbouwschade een toelichting gaven op hun werkwijze en schadeafhandeling.

In 2022 is de waardedalingsregeling van het instituut mijnbouwschade geactualiseerd en is voor de inwoners van Spijkerboor de subsidieregeling Verduurzaming en verbetering Groningen opgesteld. Het college heeft de inwoners van Spijkerboor begin 2022 door middel van brief geïnformeerd over de waardedalingsregeling. Daarnaast heeft de gemeente in samenwerking met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland een informatieavond georganiseerd over de subsidieregeling.

Er is een nieuwe klankbordgroep gestapelde mijnbouw met vertegenwoordiging uit de dorpen Eexterveen, Annerveenschekanaal, Eexterveenschekanaal en Spijkerboor gestart. De klankbordgroep wordt actief betrokken bij en geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen met betrekking tot het mijnbouw in Aa en Hunze.

1.3.1.9 Handhaving permanente bewoning op recreatieverblijven op vakantieparken met een recreatieve toekomst.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Ten aanzien van het tegengaan van permanente van recreatiewoningen zijn we op dezelfde weg als in de jaren ervoor doorgegaan. We voeren regelmatig controles uit, schrijven mensen aan en niet in de laatste plaats gaan we in gesprek met deze mensen op de recreatieparken.

We houden een gefaseerde handhaving aan. Dat betekent dat we niet alles in één keer oppakken. Wel kijken we met een integrale blik naar situaties tijdens een controle. Komen we tijdens de controle op permanente bewoning nog andere zaken tegen die onze aandacht vragen, dan pakken we deze ook op.

Op dit moment lopen op verschillende parken handhavingstrajecten.

Door deze aanpak krijgen we een beter beeld bij de omvang van het strijdig permanent bewonen en de daarmee samengaande sociale problematiek. Ook bevorderen we dankzij deze aanpak dat recreatieparken toekomstbestendiger zijn en minder snel terugvallen.

1.3.1.10 Inzetten op behoud van het politiebureau in Gieten

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Nadat we hebben besloten om het politiebureau aan te kopen en deels te verhuren aan de politie hebben we bekeken welke bouwtechnische aanpassingen in het gebouw nodig zijn. De daadwerkelijke overdracht van het gebouw vindt op verzoek van de politie eind 2023 plaats.

Wat willen we bereiken (doelen)

1.3.2 Integrale aanpak van complexe zaken waarbij het effect in de samenleving voorop staat.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

1.3.2.5 Doorontwikkeling Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) model

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Nu we steeds meer ervaring opdoen met het AVE-model zien we dat we casussen veel sneller en efficiënter kunnen oppakken. Het model biedt een duidelijke structuur waardoor direct duidelijk is wie in een casus verantwoordelijk is. Dat betekent dat in minder gevallen noodzakelijk is dat de gemeente de procesregie voert op complexe casussen, maar door de verantwoordelijke ketenpartner wordt opgepakt. Daar waar de gemeente in 2021 nog regie voerde op 52 casussen, was dat in 2022 nog in ongeveer 30 situaties.

Dankzij het model krijgen we als gemeente beter grip en meer overzicht op de casussen en kunnen de trajecten sneller worden doorlopen. Ook vanuit andere gemeenten is er belangstelling voor het AVE-model.

We zien het positieve effect van het gebruiken van het AVE-model. Helaas lopen we wel aan tegen de problemen in de jeugdzorg (zoals lange wachtlijsten en een capaciteitstekort).

1.3.2.6 Ontwikkelen beleid Woninguitzettingen

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het aantal woninguitzettingen in de gemeente Aa en Hunze is gelukkig nog steeds gering (in 2022 ging het om drie uitzettingen). Meestal wordt dit door een goede samenwerking met onder andere woningcorporaties voorkomen.

Die handelwijze en de opgedane ervaringen gebruiken we om een werknootie (beleid) op te stellen.

Pijler 2 Zorg

Korte omschrijving

Deze pijler gaat over hoe onze inwoners zo lang mogelijk op eigen kracht en naar tevredenheid deelnemen aan de samenleving. Daarvoor zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk. Als dit niet lukt zorgen wij voor ondersteuning. Voorbeelden van ondersteuning zijn hulp bij de opvoeding van kinderen en jeugd, ondersteuning van ouderen om langer zelfstandig te kunnen wonen, het vinden van werk, verstrekken van inkomensondersteuning en schuldhulpverlening, vrijwilligerswerk en preventie in gezondheid zoals Jongeren op gezond gewicht.

In deze pijler geven wij uitvoering aan de wettelijke taken in het sociaal domein, waaronder de Wet Jeugdzorg, Wmo, Wet publieke Gezondheid, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Participatiewet.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Bestaanszekerheid onder druk

De sterk stijgende kosten van levensonderhoud als gevolg van de oorlog in Oekraïne, heeft tot veel zorgen geleid bij inwoners. In 2022 zagen we tegen de verwachting in, nog geen sterke stijging van het aantal mensen met financiële problemen. Het Samen Doen Team had alle inwoners met een betalingsachterstand bij vaste lasten in beeld. Om te voorkomen dat inwoners met een laag inkomen in de financiële problemen kwamen, hebben wij de grens voor minimaregelingen verhoogd van 120 naar 130% van het bijstandsniveau.

Toename aantal inburgeraars, noodopvang asielzoekers en Oekraïners vroeg veel van onze samenwerkingspartners

De noodopvang van Oekraïners en asielzoekers en de verhoogde taakstelling huisvesting statushouders, vroeg veel van medewerkers van Wpda, het onderwijs en Impuls. Zo werd er in korte tijd een basisschool gevestigd op de locatie Papenvoort. CKC, Stichting PrimAH en gemeente werken hierin nauw samen. De tomeloze inzet van Impuls en heel veel vrijwilligers heeft ertoe geleid dat vluchtelingen een warm welkom kregen. Sinds dit jaar is Impuls ook verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeraars.

Nota 'Gezondheidsbeleid Samen Gezond in Aa en Hunze 2022-2025' vastgesteld.

De nota 'Gezondheidsbeleid Samen Gezond in Aa en Hunze' 2022-2025 is vastgesteld en er is een start gemaakt met het uitvoeringsprogramma. Het uitgangspunt van de nota is een brede kijk op gezondheid vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Hierin staat beschreven hoe we de komende jaren invulling gaan geven aan het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners.

Vanuit meerdere beleidsterreinen is beschreven wat we doen en waar we de komende periode extra op willen inzetten.

Vorbereiding Obs De Kameleon en Obs Prins Willem Alexander in volle gang.

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw van Obs de Kameleon en Obs Prins Willem Alexander is in volle gang. De sterk stijgende kosten hebben er toe geleid dat het budget ontoereikend was en er een aanvullend budget nodig was voor de bouw van De Kameleon. Ook is er een besluit genomen over de locatie van de Prins Willem Alexander in Eext.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.1 Werken vanuit de nieuwe aanpak, waarin gelijkwaardigheid en eigenaarschap, meedoen en preventie, handelingsvrijheid en kaders, integraal en gebiedsgericht werken centraal staan.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.1.1 Samenwerking versterken tussen huisartsen, Impuls en Attenta.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Attenta en Impuls hebben nadere afspraken gemaakt over samenwerking met de huisartsen. Zo zijn (school-) maatschappelijk werkers gekoppeld aan een huisartsenpraktijk, waardoor het voor een huisarts makkelijker is door te verwijzen naar andere vormen van ondersteuning wanneer het probleem niet medisch is. Meer huisartsen maken gebruik van het concept 'Welzijn op recept'.

2.1.1.2 Participatie-initiatieven toetsen aan de Kadernota Werk, inkomen en meedoen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De trajecten "sociale activering" zijn erop gericht inwoners die (nog) geen betaald werk kunnen doen, een zinvolle dagbesteding te geven door middel van vrijwilligerswerk, met begeleiding. De methodiek "sociale activering" gebruiken wij ook voor ondersteuning bij het ontwikkelen van het sociaal netwerk voor statushouders. Als gevolg van de Covid-19 is het aantal nieuwe aanmeldingen met 12 personen achtergebleven bij de planning van 24 nieuwe trajecten per jaar. In 2022 zijn 15 trajecten afgerond.

2.1.1.3 Een sluitende aanpak zorg, onderwijs en arbeidsmarkt realiseren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben een nauwe samenwerking tussen onderwijs, zorg en werkgevers. Het doel hiervan is meer jongeren uit het praktijkonderwijs en speciaal onderwijs te begeleiden naar een passende baan

(naast regulier werk ook afspraakbanen of een beschutte werkplek). Dit omdat jongeren met de juiste begeleiding meer kunnen.

Het RMC, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voor voortijdig schoolverlaters (vsv-ers), volgt kwetsbare jongeren in de leeftijd van 16-23 jaar die al dan niet met een getuigschrift of een diploma uitstromen uit diverse vormen van voorbereidend beroepsonderwijs en de overstap maken naar vervolgonderwijs, arbeidsmarkt of dagbesteding. Het zijn jongeren die vanwege een bijzondere thuissituatie, gedragsproblemen of specifieke leerbehoeften, kwetsbaar zijn en daardoor een verhoogde kans hebben op maatschappelijke uitval zonder afgeronde opleiding of goed arbeidsperspectief. Het RMC heeft deze groep in beeld, volgt hun stappen, signaleert uitval en betreft de juiste partijen op het juiste moment om hen te begeleiden. Dit in nauwe samenwerking met de scholen, Werkplein Drentsche Aa /arbeidsmarktregio en zorgpartijen. In het laatste verslagjaar 2021 was er sprake van een lichte stijging van het aantal vsv-ers (voor onze gemeente 30 jongeren (1,52% van het totaal aantal jongeren) ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachting is dat dit aantal in 2022 nog iets hoger uitvalt. Dit is vooral een effect van corona en doet zich met name voor in het MBO1 onderwijs, de eerste trede van het MBO.

Op basis van 3 jaar monitoren zien we dat van de groep vsv-ers 55% alsnog een startkwalificatie haalt, 12 % nog op school zit, 16% aan het werk is en 7% een uitkering heeft, meestal in combinatie met een activeringstraject. 10% van de vsv-ers haalt om allerlei redenen geen startkwalificatie.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.2 De leefwereld van de inwoner staat centraal.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.2.1 Pilots uitvoeren voor het versterken van de kracht van de inwoner en succesvolle pilots continueren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Vroegsignalering

In het Samen Doen Team werken Impuls, Attenta, WPDA en GKB samen om inwoners met betalingsachterstanden actief te benaderen en hulp te bieden. De eerste resultaten zijn positief. We bereiken meer mensen dan de landelijke gemiddelden. Ook wordt de samenwerking positief ervaren. Momenteel zijn alle inwoners met betalingsachterstanden bij de vaste lasten (huur, zorg, energie en water) in beeld.

Dorpsinitiatieven

In verschillende dorpen zijn vrijwilligers actief om ouderen actief te houden en eenzaamheid te tegengaan. Zo zijn er o.a. koffieochtenden in Rolde, Gasteren, Gieterveen, Gasselte, Eexterveen, Eext en Annen. Om ook toegankelijk te blijven voor kwetsbare ouderen zijn er de huiskamer in Gasselternijveen en Gieten. Door de inzet van de dorpscoördinator in Grolloo, kunnen ouderen langer zelfstandig wonen.

Naast de talloze actieve vrijwilligers is er sprake van een nauwe samenwerking met thuiszorgorganisaties, Impuls en Attenta. Uit onderzoek blijkt dat deze initiatieven leiden tot uitstel dan wel afstel van duurdere vormen van ondersteuning. Het Rijk stimuleert dergelijke initiatieven in de vorm van een subsidieregeling Domein Overstijgende Samenwerking (DOS), zodat ouderen nog langer zelfstandig kunnen wonen en uitstel van verpleeghuiszorg (WLZ) mogelijk is. Drentse

gemeenten hebben onlangs een gezamenlijke aanvraag ingediend, waarbij ook Gasselternijveen en Grolloo meedingen.

In de begroting 2023 is extra geld beschikbaar gesteld voor uitbreiding van dorpsondersteuning in andere dorpen, om soortgelijke initiatieven mogelijk te maken.

Ondersteuning mantelzorgers

Op verzoek van de Raad heeft het Centraal Punt Mantelzorg (CPM) een onderzoek uitgevoerd naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers die bij hen geregistreerd staan. Er was tevredenheid over de ondersteuning en vindbaarheid van het CPM. Een van de uitkomsten was ook de behoefte aan andere vormen van vervangende zorg, de zogenaamde respijtzorg. Binnen Noord- en Midden Drenthe is afgelopen zomer de pilot Coördinatiepunt tijdelijk verblijf (CTV) gestart voor spoed respijtzorg. Dit is alleen bedoeld voor niet inplanbare respijtzorg buiten kantoortijden om. Als bijvoorbeeld onverwacht de mantelzorger uitvalt. Tot op heden is het aantal mensen dat een beroep doet op spoedrespijtzorg zeer beperkt.

Paradijs Aa en Hunze

Vanuit een subsidie van Samen Ouder is het project Paradijs Aa en Hunze uitgevoerd. Een project waarbij het sociaal domein en kunst & cultuur met elkaar zijn verweven. Doel was inwoners met elkaar in verbinding te brengen, om zo de mogelijkheid te bieden iets voor elkaar te kunnen betekenen, als vrijwilliger en/of alsnaober. In Gasselternijveenschemond, Gieten, Nieuwediep en Rolde is het verhaal van diverse inwoners in beeld gebracht en konden belangstellenden de film over hun dorpsgenoten bekijken.

[2.1.2.2 Samen met schoolbesturen het integraal huisvestingsplan onderwijs \(IHP\) uitvoeren.](#)

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Obs De Kameleon in Eexterveen

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw van de school heeft dit jaar een vervolg gekregen. Met de school is het programma van eisen afgerond. De architect heeft een voorlopig- en definitief ontwerp opgesteld. Ook is het bestemmingsplan "Eexterveen, nieuwbouw OBS De Kameleon op sportveld te Eexterveen" aan het eind van het jaar door de raad vastgesteld en vervolgens ter inzage gelegd. Door verschillende factoren in de huidige marktwerking (hogere materiaal- en loonkosten, inflatie) was het toegekende budget niet toereikend en is een aanvullend budget door de raad beschikbaar gesteld. Bovenstaande heeft ervoor gezorgd dat in 2022 niet kon worden gestart met de bouw. De planning is nu dat direct na de zomervakantie in 2023 gestart kan worden met de nieuwbouw van de school.

Obs Prins Willem Alexander in Eext

Het voorbereidingsproces voor de nieuwbouw van de school heeft dit jaar een vervolg gekregen. Er zijn verkennende gesprekken geweest met Stichting PrimAH, de directie van de school, omwonenden, Dorpsbelangen, besturen Muziekvereniging TOGIDO en gymvereniging ADO (gebruikers gymzaal), en De Boermarke Eext. Er is ook een besluit genomen over de locatie van de nieuwe school.

2.1.2.3 Experimenteeronderwijs zoeken naar oplossingen om jeugdzorg en school op elkaar aan te laten sluiten

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Onderwijs Zorg Arrangementen (OZA)

Er is een wetsvoorstel leerrecht in voorbereiding. Om onderwijs te kunnen bieden aan kinderen die nu niet naar school gaan of dreigen uit te vallen, is daarvoor de experimenteerregeling in het leven geroepen. Doel van de regeling is verbetering van de kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid van het onderwijs.

Het samenwerkingsverband passend onderwijs heeft bij het ministerie aanvragen ingediend om voor de ontwikkeling van onderwijs-zorg arrangementen (OZA) gebruik te mogen maken van de 'experimenteerregeling'. Gemeente, onderwijs en zorgaanbieders trekken hier gezamenlijk in op. En hebben dit vastgelegd in een intentieverklaring en samenwerkingsovereenkomst. Met het ondertekenen geeft de gemeente aan bereid te zijn om samen met onderwijs en zorgaanbieders afspraken te maken over de inzet ten behoeve van de leerling en de financiering van de pilots. Het doel is dat weer meer kinderen kunnen deelnemen aan onderwijs dat bij hen past.

Lokale afstemming onderwijs., welzijn en zorg

Samen met Attenta, Impuls en beide schoolbesturen is gekeken naar welke visie en missie we gezamenlijk onderschrijven. Ook zijn de succesfactoren en belemmeringen beschreven en hebben we spelregels voor goede samenwerking benoemd. De resultaten van deze sessies zijn besproken met medewerkers uit het veld en er zijn thema's benoemd. In de eerste helft van 2023 zal dit verfijnd worden, ook samen met de overige partijen van de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Doel is om tot een gedragen Lokale Educatieve Agenda te komen waarin we de gezamenlijke ambities voor de komende jaren benoemen.

2.1.2.4 Implementeren nieuwe regelgeving op het gebied van de volksgezondheid

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Nota gezondheidsbeleid vastgesteld

De nota 'Gezondheidsbeleid Samen Gezond in Aa en Hunze'2022-2025 is vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe we de komende jaren invulling gaan geven aan het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Vanuit meerdere beleidsterreinen is beschreven wat we doen en waar we de komende periode extra op willen inzetten. Vijf doelen staan centraal:

1. Het realiseren van een gezonde fysieke en sociale leefomgeving
2. Het verkleinen van gezondheidsachterstanden
3. Het stimuleren en behouden van een gezonde leefstijl

4. Het bevorderen van het (mentaal) welbevinden.
5. Vitaal ouder worden.

Goede Start

Na Corona is de coalitie Goede Start weer fysiek bij elkaar gekomen. Deze coalitie bestaat uit ketenpartners die gelijkwaardig samenwerken aan het versterken van de eerste 1000 dagen van een kind, zowel vanuit preventie als vanuit zorg. De partners zijn getraind en er zijn goede afspraken binnen de coalitie gemaakt met betrekking tot de samenwerking. Er is een integrale aanpak vanuit dezelfde methodiek opgezet. Samen met het gezin wordt gekeken naar de juiste ondersteuning en vraag om zo de zelfredzaamheid te vergroten. Er zijn digitale zorgpaden ontwikkeld wat professionals helpt om de juiste persoon voor de vraag te vinden. Er is een groepsaanpak ontwikkeld voor zwangeren en er is gestart met een ouder/kind cafe.

2.1.2.6 Doorlopende leerlijn Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Per januari 2022 zijn bij de kinderopvangorganisaties die voorschoolse educatie aanbieden de pedagogisch beleidsmedewerkers (pbm'ers) gestart. De inzet van de pbm'ers in de voorschoolse educatie heeft als doel om de kwaliteit van het aanbod te verbeteren. Daarnaast is de gemeente samen met de kinderopvangorganisaties die Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) aanbieden, de indicatiesteller (Icare) en het schoolbestuur van het basisonderwijs een digitale monitor aan het ontwikkelen om de resultaatafspraken over VVE beter te monitoren. Deze monitor wordt in 2023 verder ontwikkeld. Hiermee willen we meer zicht krijgen op de aantallen indicaties die door Icare worden afgegeven voor VVE, het aantal kinderen dat daadwerkelijk een VVE aanbod ontvangt, redenen waarom ouder(s) geen gebruik maken van de voorschoolse educatie, de resultaten en de doorstroom naar de basisschool van kinderen die een VVE aanbod hebben gehad.

In de gemeente Aa en Hunze zijn er op 1 december 2022 38 kinderen van 2,5 jaar tot 4 jaar die een VVE aanbod ontvangen.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.3 Doorontwikkelen naar één toegang die alle problemen van de inwoner signaleert en aanpakt

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.3.1 Inzetten op de transformatie van het Sociaal Domein.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Hernieuwde kennismaking samenwerkingsorganisaties en de Raad: inspiratiecafé en werkconferentie sociaal domein

Na het versoepelen van de Corona maatregelen, hebben we een inspiratiecafé sociaal domein georganiseerd, omdat er bij diverse medewerkers in het sociaal domein behoefte was om elkaar te ontmoeten. Ook voor de nieuwe Raad een mooie gelegenheid kennis te maken met het werkveld. 's

Avonds was er een werkconferentie voor de Raad, waarbij Raadsleden in gesprek gingen met inwoners en vrijwilligers die zich inzetten op het terrein van jeugd, armoede, ouderen en participatie.

Samenwerking Noord- en Midden Drenthe (NMD) Wmo/Jeugd

In 2022 is de NMD-samenwerking inkoop verder ontwikkeld. Via de NMD-website worden gemeenten en lokale toegangen goed geïnformeerd en is er geregeld afstemming over de ontwikkelingen. Hierdoor is de samenwerking efficiënter. De contractmanagers onderhouden de contacten met de zorgaanbieders, maken afspraken en informeren daarover de toegangen. In de 2e helft van 2022 zijn o.a. quick scans Jeugd en Wmo uitgevoerd om te beoordelen of dat wat gecontracteerd is voldoet. Er is een evaluatie uitgevoerd van de contracten huishoudelijke hulp. Besloten is dit gezamenlijk te gaan aanbesteden. Voor jeugd is naast de jeugdhulp + ook dyslexie opnieuw aanbesteed en zijn de aanbestedingen pleegzorg en jeugdbescherming en jeugdreclassering afgerond.

Ontwikkelingen Jeugd

Preventie

Om te voorkomen dat zwaardere zorg nodig is zetten wij meer in op preventieve ondersteuning zoals o.a. de gezinscoach en school maatschappelijk werk (kinderen eerst). De ondersteuning is, meer dan voorheen gericht op het hele gezin en de resultaten zijn zeer positief. Ouders kunnen vaak met adviezen en lichte ondersteuning weer beter functioneren, wat ook een positief effect heeft op het kind. Daarnaast zetten we ook in op vroegsignalering binnen onderwijs met een kansencoach met het doel de samenwerking tussen ouders en school te versterken, zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen.

Samenwerking Jeugdhulpregio

De samenwerking binnen de jeugdhulpregio Drenthe is geanalyseerd en met de 12 gemeenten wordt nagedacht over hoe de samenwerking in Drenthe vorm moet krijgen. De gemeenten in de NMD-samenwerking trekken hier samen in op. In de afspraken over de hervormingsagenda koerst het Rijk op robuuste Jeugdhulpregio's voor de zwaardere jeugdhulp, die vorm moeten krijgen in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze samenwerking zal naar alle waarschijnlijkheid worden vastgelegd in een ministeriele regeling. Het rijk en de VNG zijn hier over in gesprek. In 2023 komt hier meer duidelijkheid over.

Transformatie

De inkoopregio's binnen Drenthe hebben gezamenlijk gesprekken gevoerd met specialistische zorgaanbieders over transformatie. Besloten is om aan de hand van beschikbare monitoringsgegevens inzichtelijk te maken welke doelen we in Drenthe willen behalen en welke acties nodig zijn om ouders en jeugdigen sneller en efficiënter te helpen. Dit zal in 2023 geconcretiseerd worden. Afgelopen jaar is de problematiek onder jongeren in zwaarte is toegenomen. Mede het gevolg van corona. Hierdoor namen de wachtlijsten bij de specialistische GGZ aanbieders toe. Door het rijk zijn hier extra middelen voor beschikbaar gesteld en is actief ingezet op het wegwerken van de wachtlijsten. We zien nu een lichte stabilisatie.

De pilot regie op drie (bij complexe problematiek) is geëvalueerd en heeft een nieuwe werkwijze opgeleverd, waarbij ouders, na een pas op de plaats, zelf ook meebepalen welke ondersteuning het meest helpend is voor het hele gezin. De ondersteuning heeft hierdoor meer effect, zodat en ouders en kinderen op den duur beter zelfstandig verder kunnen.

Alternatief aanbod Wmo: Schuifjes dicht

Samen met Attenta en Impuls hebben we een werkwijze ontwikkeld om een aantal maatwerkvoorzieningen Wmo te vervangen door een alternatief aanbod dat ingebed is in het lokale netwerk. Dit vanuit de overtuiging dat bijvoorbeeld jarenlange, wekelijkse begeleiding niet altijd bijdraagt aan de zelfredzaamheid en participatie van mensen en een leun en steun contact volstaat. Attenta en Impuls werken hierin intensief samen door gezamenlijk meldingen op te pakken, zowel voor Jeugd als Wmo.

Wat willen we bereiken (doelen)

2.1.4 Inwoners met een beperking kunnen volwaardig meedoen aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

2.1.4.1 De lokale inclusie agenda 'onbeperkt meedoen' opstellen en verder vormgeven, op basis van de inventarisatie in 2019.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De werkgroep die bestaat uit ervaringsdeskundigen en professionals, heeft zich het afgelopen jaar bezig gehouden met:

- Voetpaden-/obstakelinventarisatie
- Vervoer: Hoe kun je gebruik maken van openbaar vervoer in bijvoorbeeld een rolstoel?
- Laaggeletterdheid
- Voorzieningen voor blinden en slechtzienden, zoals een belevingsbijeenkomst voor bewustwording bij Hendrik Kok in Rolde. Dit was een bijeenkomst voor medewerkers gemeente, raadsleden en college. Ook is een bezoek gebracht aan de Boerhoorn over toegankelijkheid.
- Toegankelijkheid van gebouwen, waaronder recreatiebedrijven. Er wordt een onderzoek uitgevoerd door een externe partij om de toegankelijkheid van gebouwen in Aa en Hunze te checken (nog in uitvoering).
- Hoge Nood app. De werkgroep wil deze app meer bekendheid geven, zodat mensen weten waar een openbaar toilet is. Zij gaan onder andere in gesprek met ondernemers en ze delen stickers uit aan deelnemende bedrijven.
- Sportmogelijkheden oud/jong met handicap
- Jeugd
- Positie werkgroep toegankelijkheid ten aanzien van gemeente. De werkgroep is druk bezig om zichzelf te laten zien en meer bekendheid te krijgen. De werkgroep heeft meegedacht over toegankelijkheid van gemeentelijke website, verkiezingen en nieuwbouw school Eexterveen. Daarnaast aandacht gevraagd voor de toegankelijkheid van evenementen (o.a. verplicht stellen van een minder-valide toilet). Tot slot zijn er ook gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers om hun kennis over het thema toegankelijkheid te vergroten.

2.1.4.2 We gaan de functies re-integratie en werkplekken voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt doorontwikkelen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Werkplein Drentse Aa (WPDA) is voortdurend actief om werk te scheppen en werkplekken aan te passen binnen de infrastructuur van I-werk. Hiermee kunnen we inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een re-integratie mogelijkheid geven en werk bieden aan onze inwoners die permanent op een beschutte werkplek zijn aangewezen.

Ons streven is werkzoekenden zoveel mogelijk toe te leiden naar regulier werk. Om dit te realiseren heeft WPDA ook dit jaar weer samengewerkt met lokale werkgevers. En in het verlengde daarvan met de organisatie Werk in Zicht (naam van de samenwerking in de arbeidsmarktregio van gemeenten, UWV en werkgeversorganisaties).

2.1.4.3 Laaggeletterden op weg helpen naar het Taalhuis, deelnemen in Bondgenootschap Laaggeletterdheid om laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

WPDA constateert dat meer cliënten dan voorheen aangeven dat zij moeite hebben met lezen en schrijven. Met de taalmeter wordt beoordeeld of er sprake is van laaggeletterdheid. Indien laaggeletterdheid wordt geconstateerd worden cliënten aangemeld bij het Taalhuis. Aanscherping van het proces en de mogelijkheden zijn onderwerp van gesprek met het Taalhuis.

Afgelopen jaar hebben veel vrijwilligers van het taalhuis zich met veel passie ingezet om mensen met een taalachterstand te ondersteunen. Veel vrijwilligers helpen bijvoorbeeld mensen met een NT2 achtergrond (dit zijn mensen die Nederlands als tweede taal willen leren). Het bereiken van specifiek de NT1 doelgroep blijft lastig, de grootste winst valt te behalen door samen te werken met (lokale) partners zoals bijvoorbeeld werkgevers en gezondheidsprofessionals. Hier moet in 2023 meer aandacht aan worden besteed.

2.1.4.4 Uitvoering geven aan de nieuwe wet inburgering

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De pilot Wet Inburgering vanuit de SDA gemeenten is in juli afgerond. De pilot heeft ons geholpen bij het maken van de juiste keuzes voor de implementatie van de wet. Zo is er een regievoerder aangenomen die als spin in het web regie houdt op de casussen. Daarnaast is de samenwerking verbeterd tussen de ketenpartners, men kan elkaar sneller vinden. De Wpda is o.a. verantwoordelijk voor het financieel ontzorgen van inburgeraars voor de eerste periode. Impuls voert een aantal taken vanuit deze wet uit, zoals de maatschappelijke begeleiding, de ondersteuning van statushouders die de route gericht op zelfredzaamheid volgen en het financieel zelfredzaam maken. Extra aandacht is er voor de positie van de vrouw en werken we met een ervaringsdeskundige.

2022 was voor alle partners een druk jaar, omdat er meer inburgeraars dan verwacht in de gemeente kwamen wonen.

Pijler 3 Economie, werk en recreatie

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over het versterken van de economische structuur en daarmee de aantrekkelijkheid van Aa en Hunze voor inwoners en bezoekers.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Terugblik naar 2022

De kwaliteit van de voorzieningen

Afgelopen jaar is er gewerkt aan de optimalisatie van het fietspadennetwerk door onderzoek, verwerving van gronden en gesprekken met grondeigenaren. Voor wat betreft de wandelpaden is het afgelopen jaar het wandelknooppunten netwerk voorbereid en uitgewerkt. Alles is volgens schema verlopen en we kunnen overgaan tot de fysieke uitrol van het netwerk.

Toekomstbestendige vakantieparken

We hebben samen met (park)eigenaren/-beheerders en met ondersteuning vanuit de taskforce Vitale Vakantieparken Drenthe resultaten bereikt op een aantal vlakken. Twee parken in Aa en Hunze hebben een subsidie gekregen voor excellentie. In het kader van vitalisering is een aantal parken bezig met toekomstbestendigheid en verduurzaming. Voor wat betreft transformeren zijn er twee pilotparken binnen Aa en Hunze en er loopt een verkenning. De samenwerking binnen Vitale Vakantieparken Drenthe is met twee jaar verlengd tot en met 2024.

Als gemeente hebben we een subsidie aangevraagd in het kader van de Regeling voor bedrijfs- en gebiedsgerichte herontwikkeling van Vitale Vakantieparken Drenthe voor de doorontwikkeling van het Gasselterveld als belangrijke recreatieve hotspot.

De energietransitie

Op het gebied van duurzaamheid zijn belangrijke stappen gezet. Zo zijn de Transitievisie Warmte en de visie op elektrische laadpalen vastgesteld. Daarnaast zijn er stappen gezet om te komen tot een herijking van de duurzaamheidsvisie. Het beleid is geëvalueerd en daar is een startnotitie uit voortgekomen.

Er is extra aandacht voor het bestrijden van energiearmoede, daarvoor werken sociale partners, energiecoaches, energie initiatieven en woningcorporaties samen. Uitgangspunt is dat de warmtetransitie betaalbaar moet zijn. We hebben op verschillende manieren inwoners actief ondersteund in de verduurzaming.

Verder is de Stichting Gebiedsfonds opgericht voor de compensatie van de nadelige effecten voor de omgeving van het windpark Oostermoer en is er subsidie beschikbaar gesteld voor projecten.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

De startnotitie voor Bloemakkers als toekomstbestendig bedrijventerrein vastgesteld door het College. Samen met ondernemers en Provincie richten we ons op een duurzaam, veilig en groen bedrijventerrein. Hiervoor is subsidie toegekend vanuit de Regiodeal. We zijn gestart met een bijeenkomst voor ondernemers op de Bloemakkers. Dit stond in het teken van ontmoeten, delen van kennis, wensen en behoeften van de ondernemers.

De vitaliteit van de recreatieve sector

In Aa en Hunze zijn mooie stappen gezet op gebied van toerisme en recreatie. Er staan inmiddels 18 informatiezuilen in Aa en Hunze, de 'Aanstreekelijk Aa en Hunze' fietsroute was een groot succes en interactieve themaroutes in vier verschillende dorpen met o.a. luisterverhalen en opdrachten voor kinderen. Het samenwerkingsverband Hondsrug Drenthe, waar Aa en Hunze onderdeel van is, heeft dit jaar mooie stappen gemaakt. De huisstijl en website zijn aangepast naar de huisstijl van Marketing Drenthe (oerdrenthe) voor meer eenheid en kwaliteit. In samenwerking met de Hondsrug UNESCO Geopark is een beleefkaart ontwikkeld.

In 2022 is verder uitvoering gegeven aan het project Versnelling Gasselterveld 2021-2022. Er is betaald parkeren ingevoerd, extra toezicht ingezet en een marktconsultatie uitgevoerd. Uit de marktconsultatie blijkt dat er vanuit de markt kansen worden gezien op het vlak van horeca (tijdelijk en structureel), logies en dagrecreatie. Voor het zomerseizoen 2022 is ingezet op een tijdelijke pop up kiosk nabij de grote plas Gasselterveld. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor een nieuw gecombineerd betonnen wandel- en fietspad langs de Bosweg.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.1 De kwaliteit van de voorzieningen blijft op peil en/of verbetert.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.1.1 Blinde vlekken fietspadennetwerk inventariseren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Voor het fietspad Nijlande - Ekehaar zijn we in gesprek met grondeigenaren om te komen tot de aanleg van een vrijliggend fietspad. Verwachte uitvoering in 2023.

In 2022 is verdere onderzoek gedaan naar de aanleg van een fietspad tussen Spijkerboor en Eexterveen. Aansluiting wordt, waar mogelijk, gezocht bij het Hunze-project.

Voor het fietspad tussen Grolloo en Amen fase 2 is in 2022 een goede stap gezet met betrekking tot de grondverwerving. In 2023 zal dit worden afgerond en kan de uitvoering plaatsvinden.

3.1.1.3 Aansluiting op Wandelpadennetwerk Drenthe

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Afgelopen jaar is na een presentatie in de raad de routekaart vastgesteld voor het wandelknooppunten netwerk in onze gemeente. Hiermee sluiten we aan op de ontwikkeling van een provincie breed netwerk vergelijkbaar met het fietsknooppunten netwerk. De vertegenwoordigers van de dorpen zijn hier nauw bij betrokken en ook is er overeenstemming met zowel de grootgrondeigenaren als de particuliere grondeigenaren. Dit betekent dat in 2023 het netwerk fysiek wordt geplaatst en eind 2023 of uiterlijk begin 2024 het routenetwerk gereed zal.

Het netwerk draagt, naast het toeristisch belang, ook bij aan de leefbaarheid en kwaliteit van de woonomgeving van de inwoners in Aa en Hunze.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.2 Ruimte voor economische ontwikkelingen en investeringen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.2.2 Op planmatige wijze gezonde en toekomstbestendige vakantieparken stimuleren in samenhang met het provinciale beleid.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 hebben we samen met (park)eigenaren/-beheerders en met ondersteuning vanuit de taskforce Vitale Vakantieparken Drenthe resultaten bereikt op de drie sporen binnen Aa en Hunze. De samenwerking binnen Vitale Vakantieparken Drenthe is in 2022 door de provincie Drenthe, de 12 Drentse gemeenten, het Recreatieschap Drenthe en Hiswa Recron met twee jaar verlengd tot en met 2024.

Spoor 1: vitaliseren/excelleren

In 2022 hebben twee parken in Aa en Hunze de procedure van de Drentse Recreatie Excellentieregeling (REX) succesvol doorlopen. Beide parken hebben een subsidie van € 100.000,-- ontvangen. De REX-regeling is in het 4e kwartaal 2022 gestopt, omdat de subsidiepot leeg is. Van de dertien in Drenthe verleende REX-subsidies zijn er drie (eerste was in 2021) verleend aan excellente parken in Aa en Hunze. Dat is een mooi resultaat. Bij het vitaliseren zien we dat veel parken bezig zijn met hun toekomstbestendigheid en verduurzaming. Een paar parken zijn van eigenaar gewisseld en er is gestart de parken weer recreatief te ontwikkelen. Twee parken hebben vanuit het Drentse Recreatie Expertteam (RET) advies/hulp aangeboden gekregen. Een park heeft met een coach een toekomstvisie opgezet. Het andere park gaat met tips zich verder proberen te ontwikkelen. In plaats van het REX en het RET komt er vanaf 2023 vanuit Vitale Vakantieparken Drenthe een nieuw programma voor het middensegment: Drentse Uitblinkers. Nieuw is ook het Drentse programma voor Revitaliseren.

Spoor 2: transformeren

Bij het tweede spoor transformeren zijn er twee pilotparken. In 2022 is van het pilotpark Mooi Schipborg het transformatieplan, voorontwerp bestemmingsplan, concept anterieure overeenkomsten voorbereid en uitgewerkt. De laatste benodigde stap is accordering door de Vereniging van Eigenaren. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 zal bekend worden wat de eigenaren beslissen en hoe de procedure vervolgd gaat worden. Met het tweede pilotpark De Eexterkoele zijn goede wederzijdse procedure- en werkafspraken gemaakt. Er is/wordt constructief samengewerkt en het benodigde streefbeeld van het park (voor na de transformatie) nadert voltooiing. We volgen hierbij de stappen van het Stappenplan Transformatie Vakantieparken Drenthe. Naast de twee pilotparken zijn we bezig geweest met de verkenning van transformatie voor een cluster solitaire recreatiewoningen. Als gemeente moesten we eerst een paar ruimtelijke aandachtspunten in de omgeving onderzoeken en daar een visie op ontwikkelen. Besluitvorming hierover is in voorbereiding.

Spoor 3: sociale problematiek en ondermijning

Spoor 3 gaat over sociale problematiek en ondermijning. In pijler 1, onder activiteit 1.3.1.9., leest u meer over de handhaving op vakantieparken.

[3.1.2.3 Uitbreiding van bedrijventerreinen beoordelen.](#)

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Dit jaar is er verkennend bodemonderzoek door middel van Proefsleuvenonderzoek gedaan voor de uitbreiding van Bloemmakers. Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er een uitgebreide archeologische opgraving nodig is. Hiervoor wordt een onderhandse aanbesteding uitgezet. Er komt een voorstel voor de grondexploitatie naar de raad wanneer duidelijkheid is over de aanbesteding van het archeologisch onderzoek. De tijdsplanning voor het offertetraject alsmede de geoffeerde prijs is op dit moment dus leidend en bedraagt ca. 4 maanden.

Inmiddels heeft op het ambachtsterrein in Rolde verkaveling plaatsgevonden door de ontwikkelende partij en zijn de kavels grotendeels verkocht.

3.1.2.4 Middels een uitvoeringsprogramma (dat binnen de omgevingsvisie Gieten past) de kwaliteit en leefbaarheid van het centrumgebied Gieten verder verbeteren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Actiepunt uit de centrumvisie Gieten (2018 – 2022) was om te kijken of een mogelijke verplaatsing van de markt wenselijk is. Om hier een goed besluit over te kunnen nemen is overleg gevoerd met betrokken ondernemers en andere stakeholders. De eindconclusie, die door alle ondernemers werd onderschreven, is dat de huidige plek van de markt de meest geschikte is. De markt blijft dus op de huidige locatie. De raad is hier door middel van een brief van op de hoogte gesteld.

Verder is bij het parkeerterrein aan de Stationstraat een groenstrook aangelegd en wordt er in het eerste kwartaal van 2023 nieuwe bebording geplaatst om dag-parkeerders via de Asserstraat naar het parkeerterrein van Sporthal De Goorns te verwijzen. Het verfraaien en verruimen van de mogelijkheden op de Brink wordt gecombineerd met de aanleg van een nieuw riool, rijbaan en openbare verlichting. Dit is deels afhankelijk van de invulling van voormalig Hotel Braams. Om Gieten beter op de kaart te zetten is het aangesloten op het fiets- en wandelknooppuntennetwerk. Daarnaast zijn diverse informatie(z)uilen geplaatst om het verhaal van Gieten te promoten. De ondernemersvereniging en horecaondernemers dragen hieraan bij met ondersteuning van de gemeente.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.3 Ons mooie, natuurlijke landschap zorgvuldig beleven, beschermen en benutten.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.4 Samen met bedrijven, sectoren en inwoners een rol spelen in de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.4.1 Instellen gebiedsfonds in verband met komst windmolens.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In maart 2022 is de Stichting Gebiedsfonds opgericht. De bestuursleden zijn gekozen door de vier Verenigingen Dorpsbelangen. De leden van de Raad van Toezicht zijn voorgedragen door dezelfde vier Verenigingen Dorpsbelangen, de provincie Drenthe en de gemeente Aa en Hunze (elk één).

De provincie en gemeente hebben de gelden voor het gebiedsfonds via een subsidie beschikbaar gesteld voor een periode van 10 jaar.

Het bestuur van de stichting beslist over de besteding van de gelden. De regels hiervoor zijn opgenomen in de statuten en de regelingen. De eerste projecten zijn voor 1 september 2022 ingediend.

3.1.4.2 Opstellen van een Transitievisie Warmte

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De raad heeft in februari 2022 de Transitievisie Warmte voor Aa en Hunze vastgesteld. De Transitievisie omvat de gehele gebouwde omgeving. Er is gekozen voor een aanpak van de verduurzaming op basis van natuurlijke momenten. Er zijn dus geen specifieke dorpen/wijken uitgekozen en uitvoeringsplannen opgesteld. Als gemeente stimuleren en faciliteren we inwoners, ondernemers en stichtingen/verenigingen. We werken samen met onder andere provincie, gemeenten, bedrijven, Drents Energie Loket en lokale energie initiatieven. Afgelopen jaar is uitvoering gegeven aan dit beleid middels verschillende projecten en activiteiten, zoals de Proeftuin Energie armoede, de inzet van energiecoaches en een energieloket op locatie.

3.1.4.3 Energie besparen en opwekken in de gebouwde omgeving

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het afgelopen jaar hebben we, middels de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW), inwoners ondersteund met het nemen van laagdrempelige energiebesparingsmaatregelen, zoals warmtescans en bespaartassen. Huurders hebben een energiemonitor ontvangen van de woningcorporaties. Het aantal inwonersinitiatieven gericht op energie is gegroeid van 6 naar 10 actieve groepen. Uitgangspunt is dat de warmtetransitie betaalbaar moet zijn. Daarom kiezen we voor een stapsgewijze verduurzaming op natuurlijke momenten en ligt de nadruk de eerste jaren op isolatie. Daarnaast is gestart met de verkenning verduurzaming gemeentelijke en maatschappelijk vastgoed.

Er gaat extra aandacht uit naar het bestrijden van energiearmoede. Daarvoor werken sociale partners, energiecoaches, energie initiatieven en woningcorporaties samen

3.1.4.4 Regionale Energie Strategie (RES 1.0)

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het project Zonnescholen is afgerond. In dit project zijn de onderwijsstichtingen ondersteund in het proces om basisscholen te voorzien van zonnepanelen. Van de 12 basisscholen hebben drie scholen inmiddels zonnepanelen en staan er vier scholen staan in de planning voor volgend jaar. De twee nieuwbouwlocaties worden bij de bouw voorzien van zonnepanelen. Er is één school waar door een ongunstige ligging van de dakvlakken geen zonnepanelen komen en bij twee scholen lagen al zonnepanelen op het dak.

Ondernemers en agrariërs krijgen in de verduurzaming ondersteuning van de Land en Tuinbouw Organisatie (LTO-noord). Het LTO Noord heeft in opdracht van de Provincie Drenthe en drie gemeenten (waaronder Aa en Hunze), een gebiedsmatige aanpak Zon-op-dak uitgevoerd.

Eind 2022 heeft Tennet transportschaarste afgekondigd. Dit betekent dat de maximale belastbaarheid van het net is bereikt. Dit heeft als gevolg dat er in de gemeente momenteel geen nieuwe aansluitmogelijkheid is voor grootschalige opwek (groter dan 3x80Ampere). Er is wel ruimte voor

kleinschalige initiatieven. We onderzoeken wat de gevolgen zijn voor de realisatie voor ons als gemeente.

3.1.4.5 Faciliteren lokaal eigenaarschap en lokaal eigendom in de energietransitie

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het aantal bewonersinitiatieven op gebied van energie is in 2022 toegenomen van zes tot tien. Elk initiatief legt andere accenten. Daarbij ligt het accent soms (Broekstreek, Eext) op zon op dak, maar meestal op het ondersteunen bij energiebesparing. Energie coöperatie Ecomarke De Broekstreek heeft een vergevorderd plan voor een zonnedak. Er zijn geen nieuwe zon-op-land initiatieven in de gemeente.

3.1.4.6 Opstellen programmaplan duurzaamheid

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben de duurzaamheidsvisie uit 2018 en de uitvoering het afgelopen jaar geëvalueerd. Omdat de uitgangspunten van de oorspronkelijke visie nog actueel zijn is besloten om de visie te herijken. Als tussenstap is het vigerend beleid en de lopende projecten gebundeld in een uitvoeringsprogramma voor 2022-2023 en is een startnotitie voor de herijking van de visie duurzaamheid opgesteld. Deze is vastgesteld door het college en eind 2022 ter informatie aangeboden aan de raad. Er zijn rijksmiddelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het klimaatakkoord en het verder ontwikkelen van een aanpak bestrijden energiearmoede.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.5 Het belang van het versterken van de relatie tussen platteland en omliggende steden benadrukken.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.5.1 Samen met de P10 inzetten op het versterken van de relatie tussen stad en platteland

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De P10 is een netwerkorganisatie van inmiddels 31 plattelandsgemeenten. In P10 verband is een agenda Vitaal Platteland opgesteld en aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze lobby agenda is bedoeld om het platteland beter in beeld te krijgen bij de politiek en ambtelijk Den Haag. In 2022 zijn zomer- en wintersessies georganiseerd, waarbij de gemeente ook aanwezig is geweest. Deze netwerkbijeenkomsten dragen bij aan elkaar beter leren kennen en de gezamenlijke lobby richting Den Haag. In 2023 is de gemeente Aa en Hunze gastheer van de zomersessie, waarbij alle 31 P10 gemeenten worden uitgenodigd.

Wat willen we bereiken (doelen)

3.1.6 De vitaliteit van de recreatieve sector versterken.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

3.1.6.1. Versterken van de toeristische informatievoorziening en regiopromotie

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Er staan ondertussen 18 informatiezuilen in Aa en Hunze die goed gebruikt zijn voor een eerste seizoen. In 2023 worden de informatiezuilen verder geprofessionaliseerd met behulp van een interactieve toeristische kaart.

De Aanstreekelijk Aa en Hunze fietsroute was een groot succes in 2022. In 2023 zal de route worden getransformeerd naar de huisstijl van Marketing Drenthe.

Het samenwerkingsverband Hondsrug Drenthe heeft dit jaar mooie stappen gemaakt. De huisstijl en website zijn aangepast naar de huisstijl van Marketing Drenthe (oerdrenthe) voor meer eenheid en kwaliteit. In 2023 ligt de focus van Hondsrug Drenthe op doelgerichte social media campagnes.

In samenwerking met de Hondsrug UNESCO geopark is een beleefkaart ontwikkeld. Begin 2023 zal deze kaart worden geleverd op een A3 scheurblok aan de recreatie ondernemers om onze toeristen nog beter wegwijs te maken in het gebied. Ook zal deze beleefkaart digitaal beschikbaar zijn voor inwoners, toeristen en ondernemers.

3.1.6.2 Door meer in te zetten op ontwikkeling Gasselternveld

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is verder uitvoering gegeven aan het project Versnelling Gasselternveld 2021-2022. In 2022 is het betaald parkeren ingevoerd (vanaf 1 april t/m 1 oktober 2022) en is extra toezicht ingezet om de parkeerproblematiek aan te pakken. In het kader van het versterken recreatieve exploitatie van de plas is een marktconsultatie uitgevoerd. Met als doel om in beeld te krijgen voor welke vormen van recreatieve exploitatie bij de zwemplas er interesse is vanuit de markt en welke realistisch en haalbaar zijn. Uit de marktconsultatie is gebleken dat er voldoende interesse is uit de markt. Er worden vanuit de markt kansen gezien op het vlak van horeca (tijdelijk en structureel), logies en dagrecreatie. Voor het zomerseizoen 2022 is ingezet op een tijdelijke pop up kiosk nabij de grote plas Gasselternveld. Verder is in het kader van het onderdeel basisinfra op orde, waarmee wordt ingezet op het verbeteren van de basisontsluiting voor dag- en verblijfsrecreanten, een ontwerp opgesteld en bijbehorende onderzoeken uitgevoerd voor een nieuw gecombineerd betonnen wandel- en fietspad langs de Bosweg. Op 14 december 2022 is de omgeving door middel van inloopbijeenkomst hierover geïnformeerd. In 2023 zal de aanleg van het wandel-fietspad worden aanbesteed en gerealiseerd.

3.1.6.3 Aandacht voor aanleg en verbetering van recreatieve fiets- en wandelpaden en mountainbikeroutes

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Mountainbike routes zijn waar mogelijk afgescheiden van de wandelpaden, om te zorgen dat wandelaars en fietsers geen last van elkaar hebben en beiden kunnen genieten van de omgeving. Ook worden routes binnen de ecologische mogelijkheden onderhouden en verbeterd. Dit is een doorlopende activiteit die door vrijwilligers van de diverse MTB clubs met enthousiasme wordt uitgevoerd, en waar inwoner en toerist van kan genieten. De ontwikkelingen inzake wandelpaden zijn geschetst bij de voortgang van het wandelknooppunten netwerk.

Pijler 4 Voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het wonen in onze dorpen en buitengebied.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Versterking biodiversiteit

Daar waar mogelijk is het regulier beheer aangepast ten gunste van het verhogen van de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door binnen de kernen op bepaalde locaties minder te maaien. Verder hebben we een vervolg gegeven aan het in eigen beheer uitvoeren van ecologisch bermbeheer van ca. 25% van de bermen. Een in 2022 in gebruik genomen maaizuigcombinatie met opvangwagen is hiervoor ingezet. Van de bermen die nog traditioneel worden beheerd (=geklepeld) geldt dat waar mogelijk in de eerste maaironde alleen de eerste maaibreedte is geklepeld, zodat de insecten in de rest van de bermen meer overlevingskansen hebben.

In 2022 zijn in het kader van het project 'Steenulen Aa en Hunze onder de pannen' wederom verschillende erven steenuil vriendelijk gemaakt.

Plagen en schadelijke soorten

In 2022 is de eikenprocessierups bestreden binnen de bebouwde kom van onze dorpen. Het aantal verwijderde nesten is gedaald. Vermoedelijk als gevolg van twee achtereenvolgende droge warme zomers. De monitoring van de soort is ongewijzigd doorgezet.

We hebben burgers geïnformeerd over de bestrijding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop en waar mogelijk geanticipeerd op klachten. De bestrijding blijkt moeizaam. Veel locaties zijn slecht bereikbaar voor materieel en zijn niet geschikt voor begrazing. Landelijk is onderzoek gedaan naar het effect van verschillende bestrijdingsmethoden, maar tot nu toe heeft dit niet geleid tot een eenduidig advies / een bevredigende bestrijding.

De succesvolle begrazing in het Niveensterbos (Gasselternijveen) is gecontinueerd. De ontwikkeling van Reuzenberenklauw werd in 2022 opnieuw sterk geremd door inzet van Soayschappen. Het aangepaste beleid ten aanzien van grootonderhoud van bermen is opnieuw onder de aandacht gebracht. Door afvoer van bermgrond en maaisel is geprobeerd de verspreiding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop te beperken / voorkomen. De agrarische sector heeft in 2021 meermalen haar bezorgdheid geuit over het vele Jakobskruid in de bermen. In reactie hierop is in 2022 materieel aangeschaft waarmee maaisel kan worden

afgevoerd. Op diverse trajecten is gestart met het maaien en afvoeren in het kader van ecologisch (verschralend) bermbeheer.

Leefbaarheid

Ook in 2022 was het Leefbaarheidsfonds beschikbaar ten behoeve van het versterken van de leefbaarheid. Vanuit de regeling zijn verschillende initiatieven vanuit de dorpen financieel ondersteund.

Op 15 september 2022 heeft de gemeenteraad de nieuwe cultuurnota 'Cultuur verbindt 2022 - 2025' vastgesteld. In deze nota zijn de uitgangspunten en uitvoeringspunten voor het cultureel erfgoed opgenomen. Verder hebben we in 2022 de eerste fase afgerond van het proces voor het opstellen van een Kerkenvisie voor alle 13 kerken in onze gemeente. Het Drents Archief heeft in opdracht van de gemeente in 2022 onderzoek gedaan naar onteigening, doorverkoop en rechtsherstel van Joodse eigendommen (Joods vastgoed) en de rol hierin van de voormalige gemeenten in en na WOII.

Voorzieningen

In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan het Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 - 2024 (GRP). De subsidieregeling voor het afkoppelen van verharding van particulieren was ook in 2022 succesvol. Daarnaast is gewerkt aan een regionale en lokale aanpak voor Klimaatadaptatie.

Het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) 2017-2022 is afgerond. Diverse locaties zijn onderzocht door middel van schouwen en tellingen. We zijn gestart met de voorbereiding van bewegwijzeringsbeleid voor toeristische bewegwijzering en het in kaart brengen van de staat/kwaliteit van verkeersborden. In een deel van gemeente zijn de borden al rechtgezet, schoongemaakt en vervangen.

In 2022 hebben we ingezet op de aanleg c.q. voorbereiding van nieuwe fietspaden, te weten:

- Fietspad Amen-Grolloo (fase 2)
- Fietspad Spijkerboor-Eexterveen
- Fietspad Nijlande-Ekehaar

Het wegenonderhoud is uitgevoerd conform de uitgangspunten van het in 2021 vastgestelde Wegenbeleidsplan. Daarnaast zijn verschillende kleinschalige aanpassingen van de openbare ruimte op verzoek van inwoners uitgevoerd (inzet 'knelpuntenpot').

In december 2022 is een visiedocument over het wegvak Rolde - Anderen ter informatie aan de gemeenteraad aangeboden. Voor dit wegvak geldt als uitgangspunt dat we onderhoud uitvoeren aan de rijbaan waarbij we insteken op het duurzame behoud van de aanwezige bomen.

Op basis van de in 2021 door de raad vastgestelde kadernotitie 'Huisvesting culturele verenigingen Gieten' zijn in 2022 mogelijke locaties onderzocht voor de huisvesting van (culturele) verenigingen.

In het kader van het integrale dorpsplan De Pol in Grolloo is het plan voor de woonzorgappartementen verder uitgewerkt en zijn voorbereidingen getroffen voor de verduurzaming van het Markehuis.

De raad heeft op 29 september 2022 het Afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027 vastgesteld. Het nieuwe beleid voorziet onder andere in de invoering van een containermanagementsysteem. Met de vaststelling van dit beleid is het doel gehaald om grip op de kosten te houden en om bij te dragen aan de circulaire economie door een betere afvalscheiding en minder restafval. Tijdens de voorbereiding van het nieuwe beleid zijn we doorgedaan met de steekproeven PMD en het toepassen van de communicatiekalender.

In 2022 is de Visie op elektrische laadinfrastructuur vastgesteld. Deze laadvisie beschrijft de ambities en strategie van de gemeente voor een toereikend laadnetwerk voor elektrische voertuigen. Daarnaast is op het gebied van deelmobiliteit een pilot gestart waarbij de vraag naar deelauto's in landelijk gebied wordt onderzocht.

In Annen en Anloo hebben we oude (openbare) verlichting vervangen door duurzame en zuinige LED armaturen (410 stuks).

Wonen

De ambities uit de Woonvisie 2020+ zijn vertaald naar criteria voor woningbouw. Deze zijn opgenomen in het op 21 december 2021 vastgestelde 'Afwegingskader Woningbouw'. Onderdeel van het afwegingskader is de behoeftetoets. Daarom is in 2022 een woningmarktanalyse uitgevoerd. De analyse is een onderlegger voor de woningbehoefte in Aa en Hunze.

Vanuit de ambities uit de Woonvisie is er in 2022 gestart met de dorpsgesprekken. De input vanuit deze gesprekken wordt gebruikt om wensen op het gebied van wonen te bespreken en waar mogelijk door te vertalen in het woningbouwprogramma.

Het woningbouwprogramma is in 2022 verder uitgewerkt in een programmatische aanpak. De monitoring is onderdeel van het programma. Vanuit de provincie is in 2022 gestart met de geleidelijke uitrol van een provinciale monitor vanwaar uit alle Drentse gemeenten het eigen woningbouwprogramma kunnen monitoren.

In 2022 hebben we het ontwikkelperspectief vastgesteld voor het woningbouwplan Raatakkers in Anloo (fase 2). In Anloo speelt het initiatief van een collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Deze CPO bestaat uit een groep mensen die onder professionele begeleiding zijn gestart met de ontwikkeling van hun woonplan binnen de kaders van het ontwikkelperspectief.

Voor het terrein 't Ruige Veld in Rolde heeft de raad op 20 januari 2022 het bestemmingsplan 't Ruige Veld vastgesteld. In lijn met de in 2021 vastgestelde Toekomstvisie 't Ruige Veld voorziet dit bestemmingsplan in het wegbestemmen van het nachtverblijf.

Naar aanleiding van een in 2021 aan Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen toegekende subsidie uit het Volkshuisvestingsfonds is in 2022 een gezamenlijke regionale subsidieregeling opgesteld. Deze regeling geeft inwoners in en rondom de Wijk van de Toekomst in Gieten met een lage WOZ waarde de gelegenheid een verduurzamingssubsidie aan te vragen.

In 2022 zijn de voorbereidingen gedaan voor het verhogen van de starterslening. Hierdoor hebben starters meer kans om toe te treden in de woningmarkt.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.1.1 In stand houden van beschermde flora en fauna en ontwikkeling stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.1.2. Particulieren en agrariërs in het buitengebied stimuleren erven steenuilvriendelijk te maken (ambassadeurschap steenuil).

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Vanwege het succes van het eerste project waarbij 25 erven steenuilvriendelijk zijn gemaakt, is er besloten het project nogmaals uit te voeren, waarbij het streven is opnieuw 25 erven steenuilvriendelijk in te richten. In het voorjaar van 2022 zijn 5 erven die op de reservelijst stonden aangepakt. Daarnaast is er een wervingsronde gehouden voor 20 andere erven. In de zomer zijn de erfbeplantingsplannen opgesteld. In het najaar van 2022 met een uitloop naar het voorjaar van 2023 zijn de beplantingsplannen uitgevoerd.

4.1.1.3 Bij- en vlindervriendelijk handelen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Ook in 2022 hebben we inwoners(groepen) en organisaties gestimuleerd om de biodiversiteit van de openbare ruimte te versterken. Daar waar mogelijk hebben we het regulier beheer aangepast ten gunste van het verhogen van de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door binnen de kernen op bepaalde locaties minder te maaien.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.1.2 De biodiversiteit in de leefomgeving versterken, zowel buiten als binnen de kernen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.2.1 Pilot uitvoeren voor ecologisch bermbeheer.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Naast het ecologisch bermbeheer door een aannemer (ca. 4% van de bermen) zijn we in 2021 in eigen beheer gestart met ecologisch bermbeheer voor ca. 25% van de bermen. In 2022 is hier een vervolg aan gegeven. Voor de bermen die voorlopig nog traditioneel beheerd (=geklepeld) worden geldt dat we daar waar mogelijk in de eerste maaironde alleen de eerste maaibreedte klepelen, zodat de insecten in de rest van de bermen meer overlevingskansen hebben (bij- en vlindervriendelijk handelen).

4.1.2.2 Uitvoering geven aan bomenonderhoud.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het planmatig boombeheer is uitgevoerd. Daarbij is in de eerste helft van 2022 het werk van deelgebied 2 (noorden van de gemeente) uitgevoerd en afgerond. Daarnaast zijn alle bomen in deelgebied 3 (zuidwestelijk deel van de gemeente) geïnspecteerd. Daarbij wordt beoordeeld of een boom veilig is en de onderhoudsbehoefte wordt bepaald. De uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden aan de bomen in deelgebied 3 is na de zomervakantie opgestart. De uitvoering van dat werk loopt door in 2023. De uitvoering wordt zowel door de eigen buitendienst als door de bomenonderhoud aannemer uitgevoerd. Beide hebben een eigen werkvoorraad.

4.1.2.4 Aanschaf materieel ecologisch bermbeheer

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 heeft de aannemer die de 4% van de bermen ecologisch beheerd zijn laatste maaironde uitgevoerd. In 2023 zal in deze bermen het onderzoek naar de effecten van dit beheer worden afgerond. De gemeentelijke buitendienst heeft ca. 25 % van de bermen ecologisch beheerd (maaien

en afvoeren). In 2022 is een maaizuigcombinatie met opvangwagens in gebruik genomen. Deze apparatuur wordt mede ingezet bij het ecologisch bermbeheer.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.1.3 Plagen en schadelijke uitheemse soorten bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.1.3.1 Eikenprocessierups bestrijden.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is de eikenprocessierups bestreden binnen de bebouwde kom van onze dorpen. Het aantal verwijderde nesten is gedaald. Vermoedelijk als gevolg van twee achtereenvolgende droge warme zomers. De monitoring van de soort is ongewijzigd doorgezet.

4.1.3.2 We gaan op zoek naar betere en goedkopere manieren om schadelijke bermenplanten te bestrijden.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

We hebben burgers geïnformeerd over de bestrijding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop en waar mogelijk geanticipeerd op klachten. De bestrijding blijkt moeizaam. Veel locaties zijn slecht bereikbaar voor materieel en zijn niet geschikt voor begrazing. De diepgaande wortels van Japanse Duizendknoop maken bestrijding uitermate lastig zo niet onmogelijk. Landelijk wordt onderzoek gedaan naar de diverse bestrijdingsmethoden maar een eenduidige bestrijdingswijze is nog niet gevonden. De provincie Drenthe dient te adviseren in de bestrijding van invasieve soorten. Tot nu toe blijft advisering uit. Landelijk is onderzoek gedaan naar het effect van verschillende bestrijdingsmethoden, maar tot nu toe heeft dit niet geleid tot een eenduidig advies / een bevredigende bestrijding.

De succesvolle begrazing in het Niveensterbos (Gasselternijveen) is gecontinueerd. De ontwikkeling van Reuzenberenklauw werd in 2022 opnieuw sterk geremd door inzet van Soayschappen. Ook de lokaal aanwezige Japanse Duizendknoop wordt door de schapen gevreten zij het in mindere mate. Het publiek is onverminderd positief over de aanwezigheid van de schapen.

De begrazing van de Gasseltheide door de Gasselter schaapskudde, gericht op het vitaal houden en in mindere mate op het bestrijden van ongewenste soorten, is ongewijzigd voortgezet. De inzet van schapen van schapenbegravingsbedrijf Buitenkamp nabij Ravijnzicht werd in 2022 gestaakt om financiële redenen.

Het aangepaste beleid ten aanzien van grootonderhoud van bermen is opnieuw onder de aandacht gebracht. Door afvoer van bermgrond en maaisel wordt geprobeerd de verspreiding van Reuzenberenklauw, Jakobskruid en Japanse Duizendknoop te voorkomen.

De agrarische sector heeft in 2021 meermalen haar bezorgdheid geuit over het vele Jakobskruid in de bermen. In reactie hierop is in 2022 materieel aangeschaft waarmee maaisel wordt afgevoerd. Op diverse trajecten is gestart met het maaien en afvoeren in het kader van ecologisch

(verschrallend) bermbeheer. Het in Aa en Hunze ontwikkelde protocol Jakobskruiskruid is door de provincie Drenthe overgenomen.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.2.1 Initiatieven stimuleren, faciliteren en initiëren om de leefbaarheid te vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.1.2 Ideeën die de sociale en fysieke leefbaarheid in de dorpen bevorderen financieel ondersteunen vanuit het leefbaarheidsfonds.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is het Leefbaarheidsfonds uitgebreid. Binnen het Leefbaarheidsfonds zijn er nu twee opties: Klein Leefbaarheidsfonds (tot € 2.500,-) en Groot Leefbaarheidsfonds (tot € 25.000,-). De gemeenteraad heeft hier op 21 april 2022 mee ingestemd.

Het Klein Leefbaarheidsfonds is voor activiteiten en projecten van inwoners(groepen) met een eenmalig of experimenteel karakter met een duidelijke maatschappelijke (meer)waarde. Het Groot Leefbaarheidsfonds is bedoeld voor een incidentele subsidie voor een blijvende, toekomstbestendige verandering.

4.2.1.3 Uitvoering geven aan het beleid cultuurhistorie

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In mei 2022 heeft het college het Drents Archief de opdracht gegeven onderzoek te doen naar onteigening, doorverkoop en rechtsherstel van Joodse eigendommen (Joods vastgoed) en de rol hierin van de voormalige gemeenten in en na WOII. Op 15 december heeft het Drents Archief het definitieve onderzoeksrapport aangeboden aan het college.

Op 10 en 11 september hebben 14 monumenten uit de gemeente deelgenomen aan de Open Monumentendag. Dit jaar zijn er ook 2 fietsroutes gemaakt die langs de deelnemende monumenten voerde.

De tjasker (kleine windmolen) bij Grolloo is gerenoveerd en hersteld en wordt in 2023 teruggeplaatst.

In september heeft de gemeenteraad de cultuurnota 'Cultuur verbindt' 2022 - 2025 vastgesteld. De uitgangspunten en uitvoeringspunten voor het cultureel erfgoed zijn opgenomen in deze nota.

4.2.1.4 Vervangen/ updaten van het cultuurbeleid

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Op 15 september 2022 heeft de gemeenteraad de nieuwe cultuurnota 'Cultuur verbindt 2022 - 2025' vastgesteld. Deze cultuurnota is met inbreng van culturele organisaties en inwoners uit de gemeente opgesteld. In de nota worden een groot aantal uitvoeringspunten benoemd die de komende 3 jaar uitgevoerd gaan worden zoals het deelnemen aan het Volwassenfonds Sport en Cultuur, het ondersteunen van projecten waarbij cultuur ingezet wordt om maatschappelijke thema's onder de aandacht te brengen en het herijken van de subsidieregels amateurkunst.

4.2.1.7 Een visie opstellen voor herbestemming van leegstaande kerken

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het proces voor het opstellen van de Kerkvisie is in juni 2022 gestart met het voeren van individuele gesprekken met de besturen en eigenaren van alle (voormalige) kerkgebouwen. De terugkoppeling van deze eerste fase is in december 2022 afgerond met een informatiebijeenkomst voor alle betrokkenen. Tegelijk is invulling gegeven aan de tweede fase, met informatie over verduurzaming en exploitatiemogelijkheden. De Kerkvisie zal in het eerste kwartaal 2023 worden afgerond.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.2.2 Zorgen voor goede voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.2.1 Het gemeentelijk rioleringsplan 2020 –2024 uitvoeren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De samenwerking met de partners in de Kop van Drenthe hebben we in 2022 voortgezet.

Er wordt duurzaam geïnvesteerd, indien mogelijk wordt het riool zoveel mogelijk gerenoveerd en niet vervangen. We spelen in op de klimaatverandering door, daar waar mogelijk, het water lokaal op te vangen en te infiltreren.

Ook in 2022 was de subsidieregeling voor het afkoppelen van hemelwater van particulieren succesvol. Er is voor 20 adressen een subsidie toegekend (waarmee het totaal aantal toegekende aanvragen sinds 2020 uitkomt op 92).

4.2.2.2 Achterstallig onderhoud watergangen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is het slootonderhoud uitgevoerd. Bij de schouwsloten door twee aannemers. Naast het reguliere onderhoud hebben de aannemers, op aanwijzing, sloten op diepte gebracht. Ook de gemeentelijke eigen dienst heeft niet schouwsloten onderhouden en waar nodig de slootbodems op de juiste diepte gebracht, zodat stagnatie van waterafvoer wordt voorkomen.

4.2.2.4 Verkeers- en vervoersmaatregelen

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn de komgrenzen in Nijlande, Eext, Annen, Spijkerboor en Nieuwediep versterkt door middel van het plaatsen van een plateau en het versmallen van de weg.

GVVP

In 2022 hebben we het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) 2017-2022 zo goed mogelijk afgerond. Diverse locaties zijn onderzocht door middel van schouwen en tellingen. In 2023 zal het GVVP worden geëvalueerd. Daarna wordt een nieuw GVVP gemaakt. Hierin worden meldingen van bewoners en informatie uit de risicoanalyse van het SPV (Studiecentrum voor Publieke Veiligheid) meegenomen.

Bewegwijzering

Er is een begin gemaakt met het opstellen van bewegwijzeringsbeleid voor toeristische bewegwijzering.

Utilitaire bewegwijzering is in 2022 kaart gebracht.

Bebording

In de zomer van 2022 is gestart met het in kaart brengen van de staat/kwaliteit verkeersborden. In een deel van gemeente zijn de borden al rechtgezet, schoongemaakt en vervangen.

Verkeersbesluiten

Er is een werkplan opgesteld voor het realiseren van verkeersbesluiten. Hierbij zijn formats gemaakt voor

1. gehandicaptenparkeerplaatsen op kenteken
2. parkeerplaatsen gereserveerd voor laadpalen (zogenoemde laadplekken)
3. overige verkeersbesluiten.

4.2.2.5 Actief volgen ontwikkelingen N34

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 heeft het provinciale project verdubbeling N34 en de aanpassing van het verkeersknooppunt Gieten vertraging opgelopen. De algemene inloopbijeenkomsten over de resultaten van de MER die gepland stonden in het voorjaar 2022 en de vaststelling van de voorkeursvariant door de Provinciale Staten zijn uitgesteld. De beoordeling van de eerste resultaten van het MER-onderzoek heeft geleid tot meer behoefte aan inzicht en een visie op de samenhang tussen de aspecten archeologie, aardkundige waarden, cultuurhistorie en landschap. Dit inzicht is nodig om de uitgangspunten te kunnen bepalen voor de alternatieven en om deze vervolgens te kunnen beoordelen. In 2022 is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar deze aspecten.

Daarnaast is in verband met aankomende inwerkingtreding van de Omgevingswet, gestart met het doorlopen van een projectbesluitprocedure. Daartoe is door de provincie Drenthe in de zomer van 2022 een procedure kennisgeving voornemen en participatie gedeeltelijke verdubbeling N34 en aanpak verkeersplein Gieten gestart. Hierin geeft de provincie aan hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken bij het projectbesluit. Het ingezette omgevingsproces met de focusgroepen wordt voortgezet.

4.2.2.6 Bijdrage leveren aan de energietransitie (o.a. bij vervanging van openbare verlichting)

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022.

In 2022 hebben we in Annen en Anloo oude (openbare) verlichting vervangen door duurzame en zuinige LED armaturen (410 stuks).

4.2.2.7 Actualiseren afvalbeleid

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De raad heeft op 29 september 2022 het Afvalstoffenbeleidsplan 2023-2027 vastgesteld. De inwoners zijn actief betrokken bij de totstandkoming van dit beleid. Met de vaststelling van dit beleid is het doel gehaald om grip op de kosten te houden en om bij te dragen aan de circulaire economie door een betere afvalscheiding en minder restafval. Na vaststelling van het beleid zijn we druk aan de slag gegaan met het uitvoeringsplan en de voorbereidingen voor de wijzigingen vanaf 2023 (waaronder de invoering van het containermanagementsysteem en het gratis maken van groenafval op het afvalbrengrstation).

Tijdens de voorbereiding van het nieuwe afvalbeleid hebben we allerlei geplande activiteiten uitgevoerd. We zijn doorgedaan met de steekproeven PMD, wat heeft geleid tot een blijvend lage afkeur. Daarnaast hebben we de communicatiekalender gevolgd en ook het contractbeheer verder geprofessionaliseerd. Alle activiteiten samen hebben ertoe geleid dat het afval nog beter wordt gescheiden in Aa en Hunze, dat de bewustwording is vergroot en dat we de kosten beheersbaar houden. Daarmee zijn de doelen gehaald en komen we steeds dichterbij onze overkoepelende ambities op het gebied van afval. 'Samen een stap verder voor een circulair Aa en Hunze!'

4.2.2.9 Opstellen beleidsnotitie infrastructuur laadpalen

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is de Visie op elektrische laadinfrastructuur vastgesteld. Deze wordt uitgewerkt in een uitvoeringsagenda en plaatsingskaarten. In totaal zijn 15 laadpalen in de openbare ruimte geplaatst, waarvan 6 in 2022.

4.2.2.10 Gemeentelijk wegenonderhoudsbeleidsplan (2016-2020) 2021-2025

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In de periode 2021-2025 wordt het wegenonderhoud uitgevoerd conform de uitgangspunten van het in 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Wegenbeleidsplan.

4.2.2.11 We spelen adequaat in op verzoeken van inwoners m.b.t. aanpassingen in de openbare ruimte

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Vanuit de 'knelpuntenpot' zijn in 2022 de onderstaande door bewoners aangedragen wensen gehonoreerd:

- Het plaatsen van een boomrooster in het centrum van Gieten.
- Verkeersmaatregelen Gasselternijveenschemond.
- Verkeersmaatregelen Eexterveenschekanaal en Annerveenschekanaal.
- Verkeersmaatregelen Oude Molenseweg Gasteren.
- Aanpassing fietsoversteek Dorpsstraat/Achter de Brinken Gasselte

4.2.2.12 Huisvesting verenigingen Gieten

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Na de zomer is het verdiepende onderzoeksrapport naar mogelijke locaties in Gieten besproken in het college. Er is besloten om nog twee andere mogelijke locaties te onderzoeken, te weten bij het Dr. Nassau College en de bibliotheek.

4.2.2.13 Dorpsplannen De Pol Grolloo

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn de plannen m.b.t. de woonzorgappartementen verder uitgewerkt. Inmiddels zijn de plannen klaar en ligt het bestemmingsplan ter inzage.

De beheersstichting wil graag z.s.m. aan de slag met de verduurzaming van het Markehuis. Ter ondersteuning hiervan is het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. Naast de gemeente heeft inmiddels ook de provincie een subsidie aan de stichting toegekend voor de totale ontwikkeling.

Samen met het stichtingsbestuur en de Berenkuil is constructief overleg gevoerd over de verbreding van de Pol en de aanleg van een semi-verharde parkeerplaats en een kiss and ride zone voor de basisschool. Voor de verbreding van de Pol is subsidie aangevraagd bij de provincie. Deze is recent ook toegekend.

Voor de uitvoering van de plannen is door de stichting samen met de direct betrokkenen een planning opgesteld.

4.2.2.14 Reconstructie rijbaan Rolde-Anderen

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In december 2022 is een visiedocument over het wegvak Rolde - Anderen ter informatie aan de gemeenteraad aangeboden. Voor het wegvak Rolde – Anderen geldt dat we onderhoud uitvoeren aan de rijbaan waarbij we insteken op het duurzame behoud van de aanwezige bomen.

De uitvoering van de werkzaamheden is gepland vanaf het 2de kwartaal 2023.

Wat willen we bereiken (doelen)

4.2.3 Zorgen voor actueel woonbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

4.2.3.1 Uitvoeringsagenda Woonvisie 2020+

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De ambities uit de Woonvisie 2020+ zijn vertaald naar criteria voor woningbouw. Deze zijn opgenomen in het op 21 december 2021 door het college vastgestelde 'Afwegingskader Woningbouw'. Elk nieuw initiatief voor woningbouw wordt hieraan getoetst. Onderdeel van het afwegingskader is de behoeftetoets. Daarom is in 2022 een woningmarktanalyse uitgevoerd. De analyse is een onderlegger voor de woningbehoefte in Aa en Hunze.

Vanuit de ambities uit de Woonvisie is er in 2022 gestart met de dorpsgesprekken. De input vanuit deze gesprekken wordt gebruikt om wensen op het gebied van wonen te bespreken en waar mogelijk door te vertalen in het woningbouwprogramma.

Het woningbouwprogramma is in 2022 verder uitgewerkt in een programmatische aanpak, voor de uitrol hiervan is een programmamanager aangesteld. De monitoring is onderdeel van het programma. Vanuit de provincie is in 2022 gestart met de geleidelijke uitrol van een provinciale monitor vanwaar uit alle Drentse gemeenten het eigen woningbouwprogramma kunnen monitoren.

In 2022 zijn de voorbereidingen gedaan voor het verhogen van de starterslening. Hierdoor hebben starters meer kans om toe te treden in de woningmarkt.

4.2.3.2 Bouwplan Raatakkers (fase 2) te Anloo invullen in overleg met bewoners.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 hebben we het ontwikkelperspectief voor de locatie vastgesteld. Het ontwikkelperspectief bevat de ambities en kaders waarbinnen de ontwikkeling kan plaatsvinden. In Anloo speelt het initiatief van een collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Deze CPO bestaat uit een groep mensen die zelf hun woonplan ontwikkelen. Zij zijn gestart met het zich verenigen in een groep onder professionele begeleiding. Met het ontwikkelperspectief weten zij binnen welke kaders zij hun plannen kunnen uitwerken.

4.2.3.3 Ontwikkelen visie 't Ruige Veld

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De gemeenteraad heeft op 20 januari 2022 het bestemmingsplan 't Ruige Veld vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is beroep ingesteld.

4.2.3.4 Volkshuisvestingsfonds

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Met de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen is een gezamenlijke regeling voorbereid. Deze geeft inwoners in en rondom de Wijk van de Toekomst in Gieten met een lage WOZ waarde de gelegenheid een verduurzamingssubsidie aan te vragen.

Pijler 5 Middelen en Ondersteuning

Korte beschrijving

Deze pijler gaat over de organisatie, de financiering en de informatievoorziening en -veiligheid van de gemeentelijke huishouding. Het is het fundament onder de 4 inhoudelijke pijlers.

Terugblik 2022- Wat hebben we gedaan

Organisatieontwikkeling

De ambtelijke organisatie werkt gedreven aan de verschillende opgaven. Ondanks dat we eind 2021 op meerdere plekken knelpunten signaleerden en dat we in 2022 (opnieuw) zijn geconfronteerd met crises kunnen we constateren dat we in 2022 veel hebben gerealiseerd. Om de gesignaleerde knelpunten te kunnen verbeteren, heeft de raad in de begroting 2022 structurele en incidentele extra personele middelen beschikbaar gesteld. Hierdoor zijn inmiddels een aantal knelpunten en kwetsbaarheden weggenomen. De beschikbaar gestelde middelen zijn dan ook nagenoeg geheel ingezet. Uw raad is hierover periodiek geïnformeerd. Ook is aangegeven dat we nieuwe knelpunten, ambities en opgaven signaleren die extra inzet vragen van de organisatie.

Het wordt als gemeente steeds lastiger om te anticiperen op nieuwe taken of ad hoc opdrachten vanuit het rijk. In 2022 werden we bijvoorbeeld geconfronteerd met de asielcrises waar (veel) personele inzet voor werd gevraagd die niet was voorzien. We zijn met onze omvang niet flexibel genoeg om deze extra taken probleemloos op te vangen. Bij de begroting 2023 zijn ook hiervoor extra middelen toegezegd. Extra middelen is echter maar een deel van de oplossing. We hebben het afgelopen jaar gemerkt dat het steeds lastiger wordt om goed toegerust personeel te werven. Dit nog los van het feit dat collega's vertrekken om elders hun loopbaan voort te zetten. Met het inzetten van bijv. trainees, samenwerken met andere gemeenten en door kritisch naar ons wervingsbeleid te kijken proberen we hierin te manoeuvreren. Hierbij kan worden opgemerkt dat we er tot nu toe veelal in slagen de ontstane vacatures in te vullen, structureel dan wel incidenteel. Om dit te kunnen continueren zijn we in 2022 gestart met het opstellen van nieuw strategisch personeelsbeleid.

Omgevingswet

De omgevingswet is één van de nieuwe opgaven waar we als gemeente mee te maken hebben. Daar waar we in 2022 nog dachten dat deze nieuwe wet ingaande 1 januari 2023 van kracht zou worden is er inmiddels weer uitstel verleend naar 1 juli 2023 en mogelijk nog later. Dat neemt niet weg dat we in 2022 wel stappen hebben gemaakt richting de invoering van de wet. Er zijn inmiddels een drietal verordeningen door uw raad vastgesteld die in werking treden op het moment dat de nieuwe omgevingswet in werking treedt. Verder is het werkboek participatie tot stand gekomen. Dit helpt medewerkers en andere initiatiefnemers om samen aan nieuwe opgaven te werken.

Huisvesting van de buitendienst

Voor de nieuwe huisvesting van de buitendienst aan de Oelenboom/Rondkamp te Gieten zijn inmiddels de eerste stappen in de uitvoering gezet. Er is een programma van eisen opgesteld waaraan het gebouw moet voldoen. Daarbij is er naast de functionaliteit ook ingezet op duurzaamheid, biodiversiteit en uitstraling. De selectieprocedure van de architect is in 2022 gestart en inmiddels afgerond.

In Rolde wordt gezocht naar een nieuwe locatie voor de huisvesting van het kernteam, eventueel in combinatie met de brandweerpost.

Informatievoorziening en -veiligheid

In 2022 is het nieuwe informatiebeleidsplan 2023 - 2026 opgeleverd. Dit vormt de basis van hoe we de komende jaren invulling willen geven aan onze ambities op het terrein van onze informatievoorziening.

Informatieveiligheid en privacy vragen doorlopend aandacht. In 2022 is ingezet op het verhogen van het bewustzijn hiervan binnen de organisatie. Het systeem voor het beheren van beveiligingsmaatregelen is ingevoerd en wordt verder doorontwikkeld.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.1.1 De gemeentelijke organisatie werkt, waar mogelijk, van buiten naar binnen.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.1.1.1 De planning en control cyclus en de organisatie aansluiten op de nieuwe manier van werken en de nieuwe manier van sturen en monitoren.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De planning & control cyclus is voor een tweede maal volgens de vernieuwde opzet opgesteld. Tijdens het opstellen van de verschillende documenten is telkens gekeken naar hoe we deze beter kunnen laten aansluiten op de informatie- en sturingsbehoefte van organisatie, college en raad. We blijven hier ook aandacht voor houden.

In 2022 is één werkconferentie gehouden over het Sociaal Domein.

Voor het maken van de planning & control rapportages werken we met Pepperflow. We nemen de raad hierin mee doormiddel van informatiesessies. Tijdens deze sessies lichten we toe hoe Pepperflow door raadsleden kan worden gebruikt.

5.1.1.2 Uitvoering geven aan de organisatieontwikkeling

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Een nieuwe gesprekscyclus gericht op ontwikkeling en inzet van talenten is gestart. Door hierover het gesprek te voeren én door het werk waar mogelijk anders te organiseren, kunnen medewerkers doen waar ze goed in zijn. Ook extra inzet op samenwerken draagt bij aan een effectiever en efficiënter werkende organisatie. Vanuit het project Omgevingswet zijn stappen gezet in het vastleggen en verder faciliteren van participatie. Het werkboek participatie Samen Doen is gemaakt. Het helpt medewerkers én andere initiatiefnemers om samen aan maatschappelijke opgaven te werken.

5.1.1.4 De Omgevingswet integraal oppakken in samenhang en in co-creatie met de samenleving.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Aan de hand van het uitvoeringsprogramma implementatie Omgevingswet is in 2022 hard gewerkt om te voldoen aan de minimale eisen voor een succesvolle implementatie van de Omgevingswet. In november 2022 werd bekend dat de invoering van de Omgevingswet opnieuw is uitgesteld tot (voorlopig) 1 juli 2023.

In 2022 zijn door de raad de volgende verordeningen vastgesteld die in werking treden op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt:

- de Nadeelcompensatie-verordening
- de APV en de Verordening Toeristenbelasting
- de Erfgoedverordening

De Omgevingswet brengt nieuwe werkwijzen met zich mee. Vergunningprocedures worden korter en het vooroverleg belangrijker. Ook komt er een nieuw digitaal loket, waar de vergunningen kunnen worden ingediend. Met deze nieuwe werkwijzen is in 2022 veelvuldig geoefend en getest.

Ook is een werkboek Participatie tot stand gekomen, dat uitstekend gebruikt kan worden door inwoners en ambtenaren onder de werking van de Omgevingswet.

5.1.1.8 Flexibel werken na 2021

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Na Corona is onze manier van werken blijvend veranderd, flexibeler, plaats-onafhankelijk en tijd-onafhankelijk. Uitgangspunt daarbij is dat de medewerker daar werkt waar hij het beste bijdraagt aan de doelen van de organisatie. Elkaar ontmoeten, samenwerken en ontwikkelen kan het beste plaatsvinden in het gemeentehuis of de gemeentelijke locatie. In het afgelopen jaar hebben teams afspraken gemaakt over Werken waar het werkt en is ervaring opgedaan in de dagelijkse praktijk. De ervaring is dat het in het algemeen goed gaat en dat op onderdelen nog iets te doen is in facilitering en sturing.

5.1.1.9 Uitvoering geven aan het haalbaarheidsonderzoek huisvesting buitendienst

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Het projectteam heeft de 1e stappen gezet in de uitvoering. Samen hebben de leden van het projectteam een programma van eisen opgesteld waaraan het gebouw qua grootte etc. moet voldoen. Daarnaast vinden we het belangrijk om in te zetten op duurzaamheid, biodiversiteit en trots zijn op het werk dat we doen. We willen dit terug laten komen in het ontwerp van het gebouw. De selectieprocedure van de architect is afgerond. Het winnende architectenbureau zal het ontwerp verder vorm gaan geven. De verwachting is dat we met de bouw aan de Rondkamp kunnen starten in de zomer van 2023 en dat de nieuwe locatie eind 2024 opgeleverd zal worden.

5.1.1.10 Werken aan een toekomstbestendige organisatie

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In de begroting 2022 heeft uw raad incidenteel en structureel middelen beschikbaar gesteld voor de organisatie om knelpunten op te lossen en de realisatiekracht te versterken. Het beschikbaar gestelde budget is in hoofdzaak ingezet om binnen de verschillende teams vacatures in te vullen. Deels betreft dit uitbreiding van de capaciteit, maar voor een deel is het ook het omzetten van tijdelijke inhuur naar vaste dienst. Op verschillende beleidsgebieden heeft dit geleid tot versterking, zoals het lokaal onderwijsbeleid en op het gebied van gegevens en privacybescherming. Daarnaast is op een aantal plekken de kwetsbaarheid van een eenpitter weggenomen. Ook is ingezet op professionalisering van dienstverlening en bedrijfsvoering, zodat we onze dienstverlening verbeteren. Versterking bij de ICT en servicedesk, extra personeel bij personeelszaken draagt bij aan professionalisering van de bedrijfsvoering.

Daarnaast is in het afgelopen jaar ingezet op ziekteverzuim. Het verzuim is gedaald van 9,6 % in 2021 naar 6,14 % in 2022.

Het huidige percentage ligt in lijn met het landelijk gemiddelde bij gemeenten. We zien vanaf begin 2022 een afname in zowel het psychisch als het medische verzuim, hiernaast hebben we vanaf begin 2022 een vernieuwd verzuimbeleid dat is geënt op het model; mijn positieve gezondheid. De teamleiders hebben actuele tools beschikbaar t.b.v. verzuimbegeleiding, hiernaast zijn ze getraind in hun rol als casemanager verzuim en in gesprekstechnieken. De teamleiders hebben regelmatig contact met de bedrijfsarts over mogelijke ondersteuning, interventies en over re-integratie in het werk.

Het afgelopen jaar heeft de asielcrisis grote impact op de gemeente gehad. De oorlog in Oekraïne en de opvang van asielzoekers heeft een groot beslag gehad op de inzet van ambtelijke capaciteit om te zorgen voor opvang. Daardoor verschoven taken soms naar andere medewerkers, en soms leidde dit tot inhuur. We hadden hiervoor voldoende financiële middelen. Ook krapte op de arbeidsmarkt maakt het lastig om alle rollen, functies en taken in te vullen maar het lukt ons veelal nog om de juiste invulling te realiseren. De doorontwikkeling van een toekomstgerichte organisatie zal echter ook in 2023 nog de nodige aandacht blijven vragen.

5.1.1.11 Haalbaarheidsonderzoek gezamenlijke nieuwe huisvesting brandweer en buitendienst Rolde

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Na de zomer van 2022 is een projectgroep gestart. De situatie in Rolde is urgent en er wordt een tijdpad opgesteld om inzichtelijk te maken welke stappen doorlopen moeten worden. VRD en kernteam Rolde zijn gestart met het opstellen van een programma van eisen. Begin 2023 is een tussenstap gemaakt met het schrijven van een projectopdracht om de kaders waarbinnen gehandeld moet worden inzichtelijk te maken.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.1.2 De financiële positie van de gemeente blijft gezond.

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.1.2.1 De bestuursrapportage draagt bij aan het verkrijgen van inzicht en het tijdig kunnen bijsturen.

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In de bestuursrapportage 2022 werd uw raad geïnformeerd over de voortgang van de activiteiten uit de begroting 2022. We deden dit, evenals in 2021, op afwijkingen en gebruikten hiervoor het stoplichtmodel. We meldden alleen de bijzonderheden, als er sprake was van omstandigheden die zorgden voor een (verwachte) afwijking van de begroting. Verder werd er aandacht besteed aan actuele onderwerpen als de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne en de economische ontwikkelingen w.o. het hoge inflatiepercentage.

5.1.2.2 Rechtmatigheidsverklaring

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is een jaar uitgesteld. Dat betekent niet dat we stilgezeten hebben in 2022. De verplichting om een verklaring in de jaarrekening op te nemen geldt nu per verslagjaar 2023. Om zo'n verklaring te kunnen onderbouwen, moet het college aantonen dat het zelf heeft zeker gesteld dat transacties conform de regels zijn gedaan en risico's zijn beheerst.

Daarvoor is nodig dat een samenhangende systematiek van interne controles wordt ontwikkeld. We bepalen welke processen we het belangrijkste vinden, beschrijven en verbeteren deze en bouwen beheersmaatregelen in. Bij zo'n interne controleplan past ook een goede rolverdeling. In 2022 zijn verder de benodigde aanpassingen in een aantal protocollen en verordeningen voorbereid.

5.1.2.3 Actualiseren onderdelen financieel beleid

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 zijn de beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing en de financiële verordening geactualiseerd. Daarnaast is een nieuwe nota opgesteld: de nota financiële beleidskaders. Deze documenten worden in het eerste kwartaal van 2023 aan de raad aangeboden ter vaststelling.

De drie financiële documenten passen binnen de vernieuwing van de P&C Cyclus. Ze versterken de kaderstellende rol van de raad en dragen bij aan een betere duiding van cijfers en het beoordelen van onze financiële positie.

Wat willen we bereiken (doelen)

5.2.1 Het borgen van informatieveiligheid en privacy

Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)

5.2.1.3 Er is aandacht voor informatieveiligheid en privacy

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

Informatiebeveiliging en privacy vraagt doorlopend aandacht. De focus ligt hierbij op verschillende doelen waarbij de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van onze gegevens wordt gewaarborgd. Voor het verhogen van bewustzijn zijn er bewustwordingssessies gehouden bij de teams. Er volgen nog meer sessies. Dit draagt bij aan het op tijd treffen van passende maatregelen. Met het voltooiën van het verwerkingsregister is in kaart gebracht welke persoonsgegevens door de gemeente worden verwerkt. Door meer in gesprek te gaan met de eigenaren worden risico's in de organisatie goed belegd. Zo worden besluiten op de juiste plek genomen en kunnen er tijdig acties worden uitgevoerd. Het systeem voor het beheren van informatiebeveiliging en privacy (ISMS) is verder doorontwikkeld waardoor informatiebeveiliging en privacy beter belegd kan worden in de organisatie. De jaarlijkse onafhankelijke toetsing over de status van informatiebeveiliging (BIO) is ingeleverd.

5.2.1.4 Ontwikkelen strategisch informatiebeleidsplan

Kwaliteit (toelichting)

Terugblik 2022

In 2022 is het nieuwe strategisch informatiebeleid 2023 -2026 opgeleverd. De komende jaren geven we invulling aan onze ambities door onze informatievoorziening via diverse activiteiten te verbeteren. Zo leveren we onder meer een bijdrage aan de dienstverlening, de bedrijfsvoering maar ook aan de eisen die de wet stelt aan openheid en transparantie. Daarnaast gaan we meer halen uit onze gemeentelijke data en zorgen we ervoor dat alles op een veilige en verantwoorde manier plaatsvindt.

Financiële Kadernota

Inleiding

De gemeente Aa en Hunze is financieel gezond en dat willen we graag zo houden. We hebben echter niet alles zelf in de hand. We hebben te maken met autonome ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de budgetontwikkeling vanuit het Rijk, de torenhoge energieprijzen en de daarmee gepaard gaande hoge inflatie. Daarnaast hebben we als college en raad ambities en beleidsvoornemens die financieel vertaald moeten worden. We hebben te maken met feiten, inschattingen, onzekerheden en risico's. We denken hierbij o.a. aan onze opgaven op het gebied van woningbouw en energietransitie. Om een en ander in goede banen te leiden hebben we kaders nodig waarbinnen we kunnen en moeten handelen. Deze zijn nodig om uitvoering kunnen te geven aan de opgaven die uit deze sturingsmonitor volgen.

Welke kaders zijn daar voor inmiddels vastgesteld en wat hebben we nog meer nodig?

Huidige financiële uitgangspunten

Bij het vaststellen van de begroting 2023 zijn de financiële uitgangspunten opnieuw vastgesteld. De uitgangspunten kennen zoveel mogelijk een bestendig karakter. De bestuurlijk toezichthouder toetst dit ook. We zien nu geen aanleiding om deze uitgangspunten aan te passen. De uitgangspunten blijven daarom ook voor de begroting 2024 van toepassing. Voor een opsomming van deze uitgangspunten wordt u verwezen naar de begroting 2023. Mocht er toch aanleiding zijn om deze uitgangspunten aan te passen dan nemen we dit mee in de bestuursrapportage.

Prijsontwikkeling

Voor de berekening van de prijsontwikkeling gaan we in de trendmatige ontwikkelingen uit van 2 indexcijfers. Voor het bepalen van deze indexcijfers gaan we uit van de meest recente meicirculaire. Voor salarissen hanteren we de index van loonvoet sector overheid. Of dit voldoende is, is afhankelijk van de (lopende) CAO onderhandelingen. Bij substantiële afwijkingen komen we met een voorstel tot bijstelling. Voor de overige onderdelen geldt de prijsindex overheidsconsumptie (netto materieel). Opgemerkt wordt dat voor de inkomensoverdrachten naar instellingen, waarvan de loonkosten de grootste kostenpost is, deze ook worden geschaard onder de index van loonvoet sector overheid. Voor de meerjarige reeks met percentages van de verschillende indexen wordt u verwezen naar de begroting 2023.

Bij de behandeling van de begroting 2023 is afgesproken dat het tarief van de OZB gedurende de periode 2023 – 2026 wordt gecorrigeerd met het inflatiepercentage om de inkomsten en de uitgaven op hetzelfde niveau te houden. Voor 2023 gaat het dan om 2,3%.

Risico's en onzekerheden

Er speelt een aantal risico's en onzekerheden rond het opstellen van de begroting en meerjarenraming waarvan de gevolgen (nog) niet of maar deels zijn verwerkt. De belangrijkste hiervan worden hieronder toegelicht.

Energieprijzen en inflatie

Momenteel is er veel te doen rond de energieprijzen. Er is grote onzekerheid, met name met betrekking tot de prijzen van gas. In de begroting 2023 is nog gerekend met de 'normale' inflatiepercentages. Dat lijkt met de kennis van nu niet voldoende te zijn. Daarnaast is het de vraag in hoeverre de hogere prijzen structureel of incidenteel van aard zijn. We moeten rekening houden met bijstellingen in de loop van het jaar. We doen dit binnen de gebruikelijke P&C documenten, bestuursrapportage en najaarsnota.

Voor de doorberekening van de prijsontwikkeling van de overige goederen en diensten in de begroting 2023 is het inflatiepercentage uit de meicirculaire 2022 gebruikt conform onze financiële uitgangspunten. Voor 2023 is dat 2,3 %. Voor een aantal onderdelen is al een extra bedrag opgenomen omdat de aanbesteding daarvan hoger is uitgevallen. De tijd zal uitwijzen of de opgenomen bedragen voldoende zijn en of de huidige inflatiepercentages zorgen voor een structureel hoger prijsniveau. In de decembercirculaire 2022 is al wel aangekondigd dat over 2023 extra

prijscompensatie wordt uitgekeerd. Het exacte bedrag wordt in de meicirculaire 2023 bekend gemaakt.

De (hoge) inflatie heeft naar verwachting ook zijn weerslag in de loonontwikkeling. De nieuwe CAO onderhandelingen kunnen leiden tot een sterkere verhoging dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. De financiële consequenties kunnen aanzienlijk zijn. Eén en ander is afhankelijk van het percentage loonstijging en de invulling van de overige arbeidsvoorwaarden.

Daarnaast is in de najaarsnota 2022 en de begroting 2023 een reserve gevormd van € 500.000,- om inwoners en (maatschappelijke) instellingen te kunnen ondersteunen in hun financiële nood als gevolg van de stijgende energieprijzen. We zien dat dit effect heeft op de bestaanszekerheid van inwoners, (bedrijven) en instellingen/organisaties. In de begroting 2023 zijn daarnaast ook middelen opgenomen voor het armoede- en schuldenbeleid.

Gemeentefonds

Binnen de algemene uitkering(AU) uit het gemeentefonds is het 'ravijnjaar' inmiddels een bekend begrip. Binnen onze begroting hebben we hierop geanticipeerd door een deel van de AU incidenteel op te nemen. Daarnaast is er ook vanuit het rijk beweging om dit op te lossen door het beschikbaar stellen van extra middelen. Ook het sociaal domein zorgt nog voor onzekerheden. De extra rijksmiddelen zijn inmiddels structureel verwerkt in de begroting maar er is nog geen garantie dat deze extra middelen ook structureel blijven terwijl de verwachting is dat de kosten wel structureel blijven.

Paragraaf weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kwantificeert een aantal risico's die worden afgedekt door de weerstandscapaciteit in de begroting. Het risico binnen het grondbedrijf is daar één van die in het licht van de woningbouwopgave wat meer in het oog springt.

Omgevingswet

De financiële gevolgen van de nieuwe omgevingswet worden pas echt duidelijk op het moment dat we hiermee daadwerkelijk mee gaan werken. De verwachting is dat in ieder geval de bouwleges substantieel zullen afnemen omdat er meer bouwaanvragen vergunningvrij worden. Hierop is in de begroting 2023 geanticipeerd door de legesinkomsten structureel te verlagen in de veronderstelling dat de wet op 1 januari 2023 zou zijn ingevoerd. Nu dit toch niet het geval is, zal dit moeten worden bijgesteld.

Opvang vluchtelingen en statushouders

De opvang van verschillende groepen ontheemden zorgt voor extra kosten en extra druk binnen de organisatie. De toezegging van het Rijk dat de (reële) kosten van de gemeente zullen worden vergoed, zorgt voor rust op dit punt.

Conclusie

Ondanks de hiervoor genoemde risico's en onzekerheden is er op dit moment geen aanleiding tot het nemen van extra financiële maatregelen. De gevolgen van de energiecrisis en de bijbehorende (hoge) inflatie kunnen hier verandering in aanbrengen. Eventuele financiële maatregelen zullen dan hun beslag krijgen bij de behandeling van de begroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025 - 2027.

We stellen voor de huidige financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 te blijven hanteren en daarnaast gebruik te gaan maken van de financiële kengetallen en de bijbehorende normering zoals deze separaat bij uw raad ter vaststelling wordt aangeboden.

Voorstellen

Aan uw raad wordt voorgesteld:

1. kennis nemen van de in de Vooruitblik 2024 en in de Vergezichten benoemde onderwerpen;
2. om op 8 juni 2023 een werkconferentie te houden over het vergezicht 'Ruimtelijke Schaarste';
3. jaarverslag 2022 vast te stellen;
4. de huidige financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 te blijven hanteren.

21 februari 2023

College van burgemeester en wethouders gemeente Aa en Hunze

de secretaris,

dhr. R.L.H. Schoonderbeek

de burgemeester,

dhr. A.W. Hiemstra

Vaststelling

De raad der gemeente Aa en Hunze;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van de gemeente Aa en Hunze;

besluit

1. kennis nemen van de in de Vooruitblik 2024 en in de Vergezichten benoemde onderwerpen;
2. om op 8 juni 2023 een werkconferentie te houden over het vergezicht 'Ruimtelijke Schaarste' ;
3. jaarverslag 2022 vast te stellen;
4. de huidige financiële uitgangspunten voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 te blijven hanteren.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad der gemeente Aa en Hunze, gehouden op 23 maart 2023.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw mr. E.P. van Corbach

de heer A.W. Hiemstra

Bijlagen

Missie en toekomstvisie

Sinds 2009 werken we in Aa en Hunze met de [Strategische Toekomstvisie 2020](#). Deze visie is een handig kompas gebleken bij beleidsbepaling en besluitvorming. Ook extern heeft de visie haar nut bewezen, onder andere in de samenwerking met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en andere overheden.

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Coalitieakkoord 2022-2026

Via de link [Coalitieakkoord 2022 - 2026](#) komt u op de website van de gemeente Aa en Hunze terecht waarna u het coalitieakkoord kunt inzien.